

MOŠČANSKA SKUPNOST

VI. LETNIK

GLASILO SZDL LJUBLJANA MOSTE-POLJE
AVGUST 1965

8. ŠT.

Družbenogospodarsko življenje naše komune se odvija pod pogoji, ki se ustvarjajo v celotni družbeni skupnosti jugoslovanskih narodov. Z drugimi besedami: celotno družbenogospodarsko življenje komune nastaja in poteka v odvisnosti od družbenih dogajanj izven naše komune, tj. v drugih komunah in republikah. Zato ni mogoče ustvarjati in razvijati družbenogospodarskega življenja naše komune izolirano od celotne družbe, kar pomeni, da je treba pojmovati družbenogospodarski razvoj komune kot proces, ki je najtesneje povezan z družbenogospodarsko vsebino razvoja celotne družbene skupnosti. Zaradi te neizbežne po-

vezanosti z ostalo oz. s celotno družbeno skupnostjo je razumljivo, da se bo moralo družbenogospodarsko življenje naše komune prilagoditi pogojem, ki jih bodo ustvarile skupščine družbenopolitične skupnosti (zveze, republike in občine).

Temeljni akti, ki so dali vsebino bodočemu družbenogospodarskemu življenju, so bili sprejeti na zasedanju zvezne skupščine. Na osnovi teh pa bodo republiške in občinske skupščine sprejele dodatne predpise, ki bodo veljali izključno za področje naše republike oz. občine. S sprejetjem teh predpisov bodo šele ustvarjeni formalni pogoji za bodoče gospodarjenje z ustvarje-

nimi sredstvi v vseh delovnih organizacijah.

Ceprav ima vse zakonito ukrepanje skupščinskih teles na prvi pogled zgolj gospodarski značaj, posega le-to tako globoko v celotno družbeno življenje, da bo vplivalo na gospodarjenje tako v gospodarskih organizacijah, ki ustvarjajo sredstva narodnega dohodka, kot v delovnih organizacijah, ki ustvarjajo sredstva narodnega dohodka (proračunske delovne organizacije idr.). Spremembe, ki so pred durmi, spreminjajo položaj posameznih gospodarskih organizacij oziroma skupin, ki ustvarjajo sredstva narodnega dohodka ter usklajajo potrošnje teh sredstev z realno gospodarsko zmo-

gostjo in realnim uspehom celotnega družbenega gospodarstva.

Realno vrednost gospodarjenja je zaradi široke izmenjave v komuni ustvarjenih proizvodov in denarnih sredstev potrošnje težko ugotavljati za področje naše komune. To nalogo bodo opravljale širše družbenopolitične skupnosti (republike, zveze), ki bodo z dopolnilnimi predpisi in plansko -

dene so nadaljnje olajšave v delitvi med podjetjem in družbo). Z neutemeljenim dviganjem osebnih dohodkov prek dosežene stopnje produktivnosti si bodo delovni kolektivi oteževali perspektivno zagotovljen razvoj svoje gospodarske organizacije. Zato bo poleg zagotavljanja višje stopnje razvoja produktivnosti družbeno zelo pomembna naslednja naloga: gospodarsko smotrno na-

raščanje osebnih dohodkov in s tem odločanje o perspektivnem razvoju gospodarske organizacije. Ker se sredstva, ki se trošijo za osebne dohodke in potrebe razvoja gospodarske organizacije, ustvarjajo tudi z zmanjševanjem stroškov, bodo morali organi samoupravljanja in operativne službe ukrepati tudi v tej smeri. Prizadevanja za večjo produktivnost in ekonomičnost ob gospodarsko smotnih odločitvah delitve sredstev delovnih kolektivov med osebne dohodke in sklade bodo ustvarila slehernemu kolektivu gospodarsko trdne osnove nadaljnjega obstoja in razvoja.

Delovne organizacije, katerih poglavitni vir dohodkov je proračun naše občinske skupščine, bodo morale spričo splošne orientacije k znižanju razpoložljivih sredstev proračuna ukrepati v smeri odkrivanja vseh obstoječih organizacijskih in programskih rezerv. Zmanjševanje sredstev proračuna proračuna se pojavlja kot nujna posledica usklajevanja med realno vrednostjo družbenogospodarskih dosežkov in njihovo zmogljivostjo, kar določa obseg proračunske potrošnje na področju celotnega področja SFRJ in s tem tudi naše komune. Zaradi splošnega zmanjševanja sredstev za proračunsko potrošnjo je zmanjševanje teh sredstev v naši komuni neizbežno. Prav tako bo neizbežno tudi

Gospodarska reforma

bo tudi v naši komuni terjala globoke spremembe v družbenogospodarskem življenju

SPREJET JE ODLOK O PROMETNEM DAVKU OD NEPREMIČNIN IN PRAVIC

Na podlagi 167. člena statuta občine Ljubljana Moste-Polje in 1. in 15. člena temeljnega zakona o prometnem davku od nepremičnin in pravic (Ur. l. SFRJ, št. 12-217/65) je občinska skupščina Ljubljana Moste-Polje na seji občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti dne 15. julija 1965 sprejela

ODLOK

o prometnem davku od nepremičnin in pravic

1. člen

V občini Ljubljana Moste-Polje se plačuje prometni davek od nepremičnin in pravic po davčnih stopnjah, ki so predpisane s tem odlokom.

2. člen

Prometni davek od odplačnega prenosa lastninske pravice na nepremičnine se plača po naslednjih davčnih stopnjah:

davčna osnova	davčna stopnja
do 100.000	5 %
nad 100.000 do 300.000	6 %
nad 300.000 do 500.000	7 %
nad 500.000 do 700.000	8 %
nad 700.000 do 1.000.000	9 %
nad 1.000.000 do 1.300.000	10 %
nad 1.300.000 do 1.600.000	11 %
nad 1.600.000 do 2.000.000	12 %
nad 2.000.000 do 2.500.000	14 %
nad 2.500.000	15 %

3. člen

Prometni davek od odplačnega prenosa pravice patenta (licence), pravice užitka, pravice stvarne služnosti do rente, pravice modela in znamke se plača:

	po stopnji
1. od prenosa pravice patenta (licence)	2 %
2. od prenosa pravice užitka	5 %
3. od prenosa drugih pravic iz tega člena	3 %

4. člen

Od odplačnega prenosa pravice bivšega lastnika do uporabe nacionaliziranega nezazidalnega stavbnega zemljišča se plača prometni davek po 2. členu tega odloka.

5. člen

Glede davčne obveznosti in njenega nastanka, odmere in plačevanja davka, pritožbe, vračanja davka, poročila, zastaranja in ostalo se uporabljajo določbe temeljnega zakona o davku od nepremičnin in pravic (Ur. l. SFRJ, št. 12/65) in zakona o prisilni izterjavi prispevkov in davkov občanov (Ur. l. SRS, št. 11/65).

6. člen

Ko začne veljati ta odlok, preneha veljati tar. št. 3. dela C tarife občinskega prometnega davka v občini Ljubljana Moste-Polje, Glasnik št. 42-368/64.

O p o m b a :

Pripominjamo, da se prometni davek v smislu tega odloka ne plačuje pri prodaji stanovanj oz. stanovanjskih hiš, in sicer 25 let od izdaje uporabnega dovoljenja, ne glede na to, kolikokrat je bilo stanovanje oz. stanovanjska hiša predmet prodaje.

gljivostjo in realnim uspehom celotnega družbenega gospodarstva.

Realno vrednost gospodarjenja je zaradi široke izmenjave v komuni ustvarjenih proizvodov in denarnih sredstev potrošnje težko ugotavljati za področje naše komune. To nalogo bodo opravljale širše družbenopolitične skupnosti (republike, zveze), ki bodo z dopolnilnimi predpisi in plansko -

dene so nadaljnje olajšave v delitvi med podjetjem in družbo). Z neutemeljenim dviganjem osebnih dohodkov prek dosežene stopnje produktivnosti si bodo delovni kolektivi oteževali perspektivno zagotovljen razvoj svoje gospodarske organizacije. Zato bo poleg zagotavljanja višje stopnje razvoja produktivnosti družbeno zelo pomembna naslednja naloga: gospodarsko smotrno na-

prilagajanje programov delovnih organizacij s področja proračunske potrošnje novonastalim pogojem njihovega financiranja.

Ob koncu lahko ugotovimo, da bo ne glede na konkretno vsebino bodočih predpisov vsem delovnim organizacijam skupna naloga: učinkovitejšo delo ob zmanjšanem in racionalnejšem trošenju družbenih sredstev vseh oblik. A. B.

NAŠA SKUPNOST

GLASILO SZDL LJUBLJANA MOSTE-POLJE

Bralci, občani!

Na svoji zadnji redni seji se je uredništvo odločilo predlagati cenjenim bralcem in vsem občanom za novi naslov našega glasila predlog Danice Lipicer in Ivana Lukaniča NAŠA SKUPNOST, ki od vseh poslanih še najbolj ustreza. Napravili smo že tudi predlog za grafično izvedbo novega naslova in za oboje velja: koliko ima kdo boljše predloge, naj nam jih pošlje do 15. avgusta t. l. — sicer bo izšla že septembrska številka v novi obleki s predlaganim naslovom NAŠA SKUPNOST.

Vsem, ki so sodelovali pri natečaju, lepa hvala!

Uredništvo

Trgovina, gostinstvo in turizem v občini

V zadnjih letih našega družbenega razvoja smo pričeli v trgovini uvajati sodobne oblike organizacije in poslovanja. To je imelo in ima za posledico postopen napredek in modernizacijo trgovine. Kljub temu pa ugotavljamo, da razvoj trgovine še vedno zaostaja za celotnim gospodarskim razvojem v občini in da so prodajne in skladiščne kapacitete še vedno nezadostne.

Število prodajaln

Ves trgovski in predvsem dejalstični promet sloni na 79

prodajalnih različnih strokovnih podjetij, katerih sedeži so izven naše občine; 84 % teh prodajalnih odpadov na prodajo prehrambenih in le 16 % na prodajo neprehrambenih artiklov.

Močno razvita trgovska mreža v centru mesta vpliva na nerazvitost prodajalnih vrst artiklov široke potrošnje (predvsem stanovanjska oprema, gospodinjski stroji, konfekcija, motorna vozila in drugo), katerih potrošnja se je v zadnjih letih močno dvignila. Zato je precejšnja pomanjkljivost, da na našem območju ni nobene

prodajalne, ki bi nudila potrošnikom te, predvsem tehnične dobrine.

Na področju občine se je še najbolj razvila najosnovnejša trgovska mreža, tj. trgovina prehrambenih strokov; ves ostali del trgovskega prometa je premalo razvit. To ugotovitev potrjuje dejstvo, da ima ok. 37.000 občanov na razpolago le 13 prodajalnih neprehrambenih strokov.

Prodajalne posameznih strokov in skupin so na področju Most in Polja, špecerijske prodajalne v obrobni predelih pa ima-

● (Nadaljevanje na 2. str.)

Trgovina, gostinstvo in turizem v občini

● (Nadaljevanje s 1. strani)

jo značaj »prodajaln z mešanim blagom«. Te prodajalne so prilagojene vsakodnevnim potrebam tamkajšnjih občanov in imajo poleg vseh živil, enostavnih gospodinjstskih potrebščin, toaletnih in čistilnih sredstev še manjšo izbiro tekstila, železnine, papirja itn.

Na 470 prebivalcev odpade 1 prodajalna in na 563 prebivalcev 1 prodajalna z živili.

Poslovni prostori

Poslovni prostori, v katerih opravlja trgovina svojo dejavnost, merijo 4.421 m². Od tega odpade 2.687 m² na prodajalne in 1.734 m² na skladiščne prostore.

Le nekaj prodajaln je urejenih tako, da odgovarjajo predpisanim tehničnim in zdravstvenim tehničnim pogojem in so preskrbljene s potrebnimi napravami in opremo. To dopušča trditev, da je trgovina na področju občine organizacijsko izredno slabo razvita in da torej obstajajo nezadovoljive organizacijske osnove za njeno učinkovito poslovanje.

Skoraj vsi skladiščni prostori pripadajo prehranbeni stroki. Neustrezajoče je tudi razmerje med prodajnimi in skladiščnimi prostori, saj je del skladiščnih površin ob obstoječih prodajnih prostorih odločno premajhen; 5 skupin prodajaln oz. 16 prodajaln je celo brez skladiščnih prostorov. Vsekakor je najbolj prizadeta skupina prodajaln sadja in zelenjave, ki posluje brez skladišnega prostora.

Promet

Trgovina na drobno je v letu 1964 ustvarila 5.061.324.000 dinarjev, kar je za 12 % več kot leta 1963. Ta porast je posledica povečanja življenjskih stroškov in sprememb cen, kar je bilo najbolj občutno v tem letu.

Od celotne realizacije odpade 60 % na realizacijo prehranbenih in 40 % na neprehrambene artikle. Med neživilskimi artikli predstavlja prodaja kuriva kar 45 % in prodaja bencina in plinskega olja 29 %; le 26 % odpade na prodajo tekstila, obutve, papirja, železnine in tobaka.

Število zaposlenih

V letu 1964 je bilo v trgovini zaposlenih 351 delavcev in 27 vajencev. Trenutno stanje ni kritično, saj trgovska podjetja sama skrbijo za strokovni dvig zaposlenih. Nasprotno pa je zelo kritičen dotok vajencev. Od 12 skupin trgovske dejavnosti zaposlujejo vajence le 4. Problem pri vzgoji kadrov predstavlja tudi občutno pomanjkanje stanovanj in internatskih prostorov.

Teritorialna razporeditev posameznih strok in skupin

Trgovska mreža je najbolj razširjena na terenu Most, oziroma so občani ožjega predela Most najbolj preskrbljeni z asortimentom trgovine. Čeprav živi na tem ozemlju le okoli 14 % vsega prebivalstva občine, je tu 34 % vseh prodajaln. Na vsem ostalem ozemlju občine je trgovska mreža razmeroma slabo razvita. Zlasti velja ta ugotovitev za neprehrambeno stroko. Od posameznih skupin kaže še najboljše teritorialno razporeditev špecerijska, saj je zastopana po vseh področjih občine.

Najkritičnejše je stanje trgovske mreže v Jaršah. Dejstvo je namreč, da se Jarše hitro širijo kot strnjeno naselje in torej izredno hitro narašča število prebivalstva. Skladno s tem bi se morala razvijati tudi vsaj osnovna trgovska mreža. Na vsem področju Jarš poslujejo za 4.600 občanov le po 1 špecerijska trgovina, mesnica, zelenjavna trgovina (kiosk) in prodaja kruha. To stanje je toliko bolj pereče, ker se Jarše razvijajo v izrazito mestno naselje.

Preskrba z mesom

Potrebe prebivalstva po mesu in mesnih izdelkih krije 11 poslovalnic, ki so predvsem v Mostah in Polju. Problem prodaje mesa in mesnih izdelkov obstaja predvsem v okolišču Zadvoja, kjer ni nobene tovrstne prodajalne; v obrobni predelih pa potreba po mesnicah, zaradi pretežno kmečkega prebivalstva, ni tako občutna.

Tehnična oprema mesnic je v vseh primerih zadovoljiva: ena poslovalnica je nova, ostale pa so skoraj vse renovirane in opremljene z ustreznimi hladilnimi napravami. Založenost v prodajalnah mesa na splošno ni bila zadovoljiva. Boljšo založenost je v zadnjem času opaziti v poslovalnicah Vinogradn. živ. kombinata Ljutomer in Radgona, kjer je dobava mesa redna, kakovostna in količinsko zadostna.

Preskrba z mlekom

Oskrbo z mlekom in mlečnimi izdelki posredujejo Ljubljanske mlekarne v 5 specializiranih poslovalnicah in drugih špecerijskih poslovalnicah, kjer obstaja ta potreba. Te so predvsem v Mostah in središču Polja, v ostalem predelu pa se potrošniki oskrbujejo z mlekom neposredno pri zasebnih proizvajalcih.

Preskrba s kruhom

Potrebe potrošnikov po kruhu in pecivu krije kombinat Žito s svojimi 5 poslovalnicami. Poleg teh prodajaln pa nudijo, zlasti kruh, vse prodajalne mešanega tipa, kjer obstaja za to potreba, in vse mlekarne.

Preskrba s sadjem in zelenjavo

Preskrbo s sadjem in zelenjavo opravlja trgovsko podjetje Trgohlad s 5 poslovalnicami (3 poslovalnice na tržnici, po 1 kiosk na Kodeljevem in v Jaršah) in KZ Polje z 1 poslovalnico. Sadje in zelenjavo nudijo tudi špecerijske poslovalnice, predvsem povrtnine, pa tudi zasebni proizvajalci.

Glede na to, da je v občini precejšnje število zasebnih proizvajalcev zelenjave in povrtnin, ni občutiti večjega pomanjkanja tega blaga. Glede na razvoj soseske in strnjene naselje se na eni strani zmanjšujejo vrtnice površine, na drugi strani pa povečuje število prebivalstva, ki se v celoti preskrbuje z zelenjavo in trgovski mreži; zato bo treba težiti, da bi tovrstne trgovine bolj razširili. V nasprotnem primeru lahko pričakujemo v bližnji prihodnosti občutnejše težave pri oskrbovanju občanov s temi pomembnimi življenjskimi potrebščinami.

Primerjava z mestnimi občinami

Za boljši pregled o stanju trgovine na drobno v občini podajamo stanje trgovine v ostalih ljubljanskih občinah. Podatki so iz leta 1963, ker novejši podatki še ni na razpolago.

Letni promet v 000 din na								
Občina	prodajni prostor v m ²	Štev. prodaj.	prodajno m ²	prodajne površine	prebivalca	zaposlenega v trgov.	Prodaj. prostor na preb. v m ²	preb. v m ²
Lj. Center	31.367	416	136.413	1.809	1.327	18.183	0,73	
Lj. Bežigrad	5.860	76	84.526	1.096	179	10.262	0,16	
Lj. M.-Polje	2.829	81	55.703	1.594	122	14.461	0,08	
Lj. Vič- Rud.	3.869	110	41.670	1.184	85	13.522	0,07	
Lj. Šiška	4.843	135	40.490	1.128	112	11.000	0,10	
Skupaj Ljublj.	48.768	818	95.030	1.593	356	15.880	0,22	
Okr. Ljubljana			60.555	1.270	208	15.100	0,16	

Primerjanje stanja trgovine v občini Ljubljana Moste-Polje z drugimi občinami in podatki za bivši okraj Ljubljana kaže različno vrednost obstoječega stanja. Enoten je edino zaključek, da je trgovina v naši občini najslabše razvita. Ta ugotovitev izhaja iz dejstva, da je v naši občini na razpolago najmanj prodajnih prostorov (2.829 m²). Pa tudi v številu prodajaln naša občina znatno zaostaja za ostalimi ljubljanskimi občinami (81). Da je v občini prodajni prostor zelo skromen, dokazuje tudi relativno visok promet na m² prodajnega prostora in pa podatek, da odpade na prebivalca le 0,08 m² prodajnega prostora, medtem ko je povprečje mesta Ljubljane 0,22 in okraja Ljubljana 0,16 m².

Gostinstvo

Gospodarske zmogljivosti gostinstva

Na področju naše občine posluje 33 gostinskih obratov v sestavi 7 gospodarskih organizacij in 24 zasebnih gostišč. Ti obrati imajo na razpolago 80 gostinskih sob v skupni površini 2.096 m².

Pomemben kazalec gostinskih zmogljivosti je tudi število sedežev. V zaprtih gostinskih sobah je na razpolago 2.432 sedežev, na prostem pa 1.757 sedežev.

V gostinskih obratih naše občine je zaposlenih 147 gostinskih delavcev. Kuhinje teh gostinskih obratov merijo 588 m², z zmogljivostjo 1.680 obrokov – kosil dnevno. Poudariti je, da zasebna gostišča nimajo svojih kuhinj, ampak jih imajo le v souporabi.

Gostišča so v letu 1964 ustvarila 706.760.000 dinarjev; 70 %

realizacije odpade na prodajo alkoholnih, brezalkoholnih pijač in ostalo, le 30 % na prodajo hrane. To nesorazmerje izhaja iz dejstva, da prodaja hrane zahteva več priprave, večji riziko in več strokovno usposobljenega kadra, ki ga pa v gostinstvu ni.

Gospodarske zmogljivosti gostinstva po sektorjih lastništva

Družbeni sektor

Število gostišč v družbenem sektorju gostinstva se je s prehodom gostišč v zasebni sektor zmanjšalo na 7. Ta gostišča so: Gostinsko podjetje Moste, ki ima v svojem sestavu 3 obrate, gostilna Slovenske gorice, Zadobrova, Zaloški hram, gostišči Pri garažah in Na peči in Bife Kodeljevo. Večina teh gostišč posluje v stavbah, ki so v družbeni lasti.

Po svoji zmogljivosti so to vsa večja gostišča, ki imajo nad polovico vseh zaposlenih ter ustvarjajo okoli 60 % celotnega prometa, razen gostišča Na peči, ki ustvarja najnižji promet in posluje z minimalno rentabilnostjo.

Zasebni sektor

Na podlagi republiške uredbe o zasebnih gostiščih je v občini s 1. I. 1965 prešlo 18 go-

stišč iz družbenega v zasebni sektor. Razlogi za ta prehod so naslednji: zgradbe, lokali in kuhinje teh gostišč so zasebna lastnina bivših gostilničarjev, dosedanjih upravnikov teh gostišč. Gostišča so se vodila kot družbeni sektor z vsemi pravicami in dolžnostmi gostinskih podjetij. Tako stanje je povzročilo težave, zlasti ko je bilo potrebno opremljati in urejati prostore, opremo in sanitarije ter je to privedlo do tega, da so se družbena sredstva vlagala v zasebno lastnino.

Poleg tega so imela gostišča kuhinje le v souporabi in v najemu gostinske prostore, za kar so plačevala visoke najemnine. Gostišča so razpolagala z minimalnimi lastnimi sredstvi, ki niso zadoščala niti za enostavno reprodukcijo.

Vse to so razlogi, ki so pripeljali do teh sprememb. S tem prehodom se je število zasebnih gostišč povečalo od dotedanjih 6 na 24.

V začetku leta je bil med občinsko skupščino in vsemi samostojnimi gostinci sklenjen sporazum, s katerim sta se občina in samostojni gostinci zavezala, da se bosta pri nadaljnjem poslovanju ravnala po njem. Finančne obveznosti so jim določene s pogodbo, sklenjene med občino in samostojnim gostincem v začetku leta, in to za vsako leto posebej. S tem je zagotovljeno načelo nagrajevanja po delu in dana možnost vzdrževanja obrata v skladu s sodobnimi potrebami.

Gostišča družbenega sektorja, ki so izpolnjevala pogoje za prehod v privatni sektor, so s 1. I. 1965 uvrščene med zasebnike. Tako imamo v letu 1964 24 zasebnih gostišč.

Če primerjamo obveznosti, ki so jih zavezanci družbenega in zasebnega sektorja plačevali v letu 1964, z obveznostmi leta 1965, lahko ugotovimo, da so te v letu 1965 nižje.

V letu 1964 so bili gostinci družbenega sektorja obremenjeni s prometnim davkom od ustvarjenega prometa, s prodajo alkoholnih pijač in s prispevkom iz dohodka po pavšalnih pogodbah, medtem ko so bili zasebniki obdavčeni s prometnim davkom in dohodnino po pavšalnih osnovah. Vse te obveznosti so v skupnem znesku znašale 50 milijonov dinarjev. Poleg teh so se od osebnega dohodka upravnikov gostišč (sedaj lastnikov gostinskih obratov) in njihovih družinskih članov plačevali še prispevki iz osebnega dohodka, ki so znašali okoli 8 milijonov dinarjev. Torej bi bile skupne obveznosti leta 1964 58 milijonov.

V letu 1965 se je z vsemi zasebnimi gostinci sklenilo pogodbe o pavšalni osnovi za odmero prispevka iz osebnega dohodka od samostojnega opravljanja obrtne dejavnosti in prometa davka. Po teh pogodbah, ki obsegajo tudi obveznosti iz osebnega dohodka lastnikov gostinskih obratov, se je določilo 48 milijonov din obveznosti. Primerjava z letom 1964 polkaže, da so obveznosti leta 1965 za 10 milijonov nižje. Manjšo obremenitev so omogočili predvsem ugodnejši ekonomski instrumenti, kot so obdavčenje alkoholnih pijač, po količini in ugodna stopnja prispevka iz osebnega dohodka od obrtne dejavnosti. Za urejanje okolice gostišč in sanitarnih naprav se je odstopilo od odmerjenih prispevkov in davkov 1,5 milijona.

Teritorialna razporeditev

Za ugotavljanje gospodarske učinkovitosti ni dovolj, da vemo, kolikšno je število obratov, s kolikšno številom sedežev razpolagajo, pač pa je pomembno tudi, kako so razporejeni po območju občine. Zlasti to velja za tip obratov, ki je namenjen nudenju običajnih gostinskih uslug. Za gospodarsko moč gostišč v izrazito turističnih predelih to ne velja, ker je tam prav zaradi tega koncentracija gostišč neprimerno gostejša. Zato veljajo te ugotovitve le za splošen tip gostišča.

Gostinski obrati (33) so razporejeni razmeroma enakomerno po vsem območju občine. Takšna razporeditev kaže na dejstvo, da so ti obrati splošnega značaja. Če bi bili močnejše razviti obrati s turistično rekreacijskim značajem, ki torej ne bi bili namenjeni občanom v svoji okolici, ampak občanom iz mestnih predelov, bi bila koncentracija teh obratov v področjih izven mestnih predelov močnejša. Takšno orientacijo potrjujejo tudi podatki o prometu, ki kažejo, da je ta celo večji v strnjjenih naseljih, medtem ko je v podeželskih predelih razmeroma manjši. Takšna poslovna orientacija gostinskih dejavnosti je odraz že predhodno omenjenega počasnega naraščanja realnega življenjskega standarda.

PRIZNANJE ZA MESNO INDUSTRIJO

Komisija za ocenjevanje proizvodov jugoslovanske mesne industrije na XXXII. mednarodnem sejmu v Novem Sadu je prejela v ocenjevanje 175 vzorcev mesnih proizvodov iz 11 jugoslovanskih mesnih industrijskih podjetij. Mesni proizvodi AE so prejeli 6 odlikovanj: za antipasto, paštete in golaže. Uprava sejma je sklepnila navezati stike s strokovnimi organizacijami v Nizozemski, Danski, Poljski in Madžarski.

Občinska skupščina Ljubljana Moste-Polje

obvešča

da je občanom omogočen vpogled zazidalnega predloga stanovanjske četrti Selo, ki obsega zemljišče vzhodno od nove Kajuhove ceste do črpališča Toplarne med Zaloško cesto in Ljubljano.

Razgrnitev bo v ulici Vide Pregarčeve 8 (pritličje) od 21. julija do vključno 21. avgusta 1965 od 8. do 14. ure in od 16. do 19. ure.

SKUPŠČINA OBČINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE

Inštrukcijsko-analitska skupina za gradbeništvo in urbanizem

Letošnji učni uspeh približno enak lanskemu

Učni uspeh ob koncu šolskega leta 1964/65

Šola	Število v 1964/65										Izdelalo					z uspehom (napreduje)				
	odd.	m.	sk.	ek.	odl.	pd.	db.	zd.	1. n.	supno. %						Neocene- njeni	Sred. oc.	Obisk		
1. Vide Pregarc	32	481	473	954	193	253	262	57	60	825	86,5	127	13,3	2	3,61	95,80				
2. Sostro	14	201	225	426	48	102	156	45	45	396	92,95	30	7,05	-	3,34	95,86				
3. Kette-Murn	30	478	450	928	186	219	304	48	55	812	87,50	113	12,17	3	3,63	95,75				
4. Hrušica	6	94	57	151	35	41	43	18	-	137	90,72	14	9,28	-	3,6	96,9				
5. Nove Jarše	23	334	313	647	91	178	213	45	45	572	88,40	70	10,82	-	3,54	97,71				
6. Polje	36	591	561	1152	128	280	424	143	60	1035	89,70	115	10,10	2	3,50	96,7				
7. Besnica	1	9	16	25	2	11	7	2	-	22	88,-	3	12,-	-	3,12	96,-				
8. Janče	1	14	13	27	1	12	10	-	-	23	85,18	4	14,82	-	3,50	95,3				
9. Javor	1	9	11	20	2	8	5	4	-	19	95,-	1	5,-	-	3,6	94,6				
10. Prežganje	2	24	18	42	9	13	8	9	-	39	92,86	2	4,76	1	3,6	92,8				
11. Dolško	3	37	35	72	15	14	24	11	-	64	88,89	7	9,72	1	3,6	95,4				
12. Senožeti	1	11	7	18	1	10	5	2	-	10	100,-	-	-	-	3,50	96,21				
13. Zadobrova	4	61	55	116	29	31	30	15	2	107	92,24	9	7,76	-	3,80	97,69				
14. Zalog	5	71	63	134	32	60	37	4	1	134	100,-	-	-	-	4,05	96,1				
15. Lipoglav	2	23	17	40	4	15	12	3	2	36	90,-	4	10,-	-	3,-	97,1				
16. Križevska vas	4	30	33	63	7	21	27	5	2	62	98,41	1	1,59	-	3,70	98,62				
Skupno	165	2468	2347	4815	783	1268	1567	411	272	4301	89,32	500	10,38	14	3,62	96,78				
V %											8,54		5,65		0,30					

Pregled učnega uspeha na naših osn. šolah v mesecu juniju nam pove, da smo imeli v 165 oddelkih nekaj manj učencev kakor lani ali predlanskim, učni uspeh pa je bil 89,32 %. Nekoliko se bo uspeh verjetno še dvignil, ker bo neki odstotek učencev 8. razredu, ki imajo popravne izpite, te uspešno opravili. Tako bo učni uspeh približno enak lanskemu.

Letos že veljajo nove določbe zakona o osnovni šoli, po katerih ne morejo napredovati učenci v 1. razredu, če imajo kakšno nezadostno oceno; enako ne učenci od 2. do 7. razredov, če imajo nezadostno iz predmeta, v katerem so imeli nezadostno že prejšnje leto. Napredujejo pa z 1 nezadostno oceno učenci od 2. do 7. razreda, ako jih ne zadrži prejšnja omenjena zapreka. Za take učence morajo šole takoj v začetku šolskega leta organi-

zirati dodatno pomoč v učenju.

Med posameznimi šolami v uspehu na splošno ni velikih razlik. Seveda moramo primerjati med seboj le enakovredno organizirane, tj. popolne šole med seboj in nižje organizirane med seboj. Med popolnimi ima najboljši uspeh šola Sostro (92,95 %), med nižje organiziranimi pa Senožeti in Zalog, kjer so napredovali vsi učenci. Tudi srednja ocena je v Zalogu najvišja (4,05). Če je tudi kriterij ocenjevanja v Zalogu dovolj visok, potem je to kar lep uspeh.

Veliko število odličnih in prav dobrih nam zagotavlja, da bodo imele tudi naše srednje in poklicne šole dovolj priliva.

Pri bežnem pogledu uspeha po razredih takoj opazimo, da je ta v nižjih razredih precej višji kakor v višjih. To je ra-

zumljivo, saj je učenja vedno več, vedno več je tudi predmetov, mladina pa se v višjih razredih srečuje vedno bolj že tudi z življenjem in samra s seboj. Če izvajamo 8. razred, kjer bodo lahko opravili popravne izpite, je najslabši uspeh v 7. razredih (81,15 %).

Povprečni uspeh na področju zavoda za prosvetno pedagoško službo Ljubljana I. je na osnovnih šolah 89,20 %; šole naše občine so torej malo nad tem povprečjem.

V gimnaziji Moste je bilo 467 dijakov. Izdelalo jih je v juniju 74,30 %; 100 dijakov ima popravne izpite, 18 pa jih bo ponavljalo. Povprečni uspeh na gimnazijah je 74,99 %, torej je tudi moščanska gimnazija blizu tega. Po uspehu so najslabši drugi razredi, najboljši pa seveda četrti.

Toliko na kratko v številkah. Več bi vedeli povedati učitelji,

ki so si prizadevali, da bi bil uspeh čimboljši, mnogo bi nam lahko raztolmačili ravnatelji šol, nekaj tudi starši in ne nazadnje tudi učenci in dijaki, ki so še kako dobri sodniki in ocenjevalci. Ti bi dostikrat najbolje ocenili, kdo jim je

največ dal, kako jim je dajal in kdo jim je znal razširiti obzorje tako, da pri tem ni pozabil tudi na vzgajanje. Pri mnogih učencih pa pride to spoznanje šele po nekaj letih.

JK

Srečanje pionirjev na prireditvi Svobodno morje

V okviru Jugoslovanskih pionirskih iger in v počastitev 20-letnice osvoboditve je bila od 25. do 27. junija v Kopru prireditev pod geslom Svobodno morje. Poleg koprskih pionirjev se je udeležilo okrog 80 pionirjev iz vseh krajev Slovenije in pionirji z Reke.

Iz naše občine sva se udeležila tega izleta Stane Tomc in podpisani. Iz Ljubljane, kjer smo se zbrali vsi pionirji Slovenije, smo se skupaj z vodniki odpeljali z avtobusoma mimo Vrhnike, Postojne in prispeli v Koper, kjer so nas pričakali tamkajšnji pionirji. V poslopju občinske skupščine nas je sprejel predsednik skupščine in nam zaželel dobrodoščilo na prijetno počutje v Kopru. V prijetnem razpoloženju nam je potem hitro mineval čas, koprski pionirji pa so ves čas hiteli s svojimi filmskimi in foto kamerami in snemali. Od tu smo odšli na ogled razstave Pionirski foto, kjer so bili razstavljeni eksponati pionirskih foto krožkov iz vse Slovenije. Proti večeru smo šli na ogled koprskemu luku, kjer nas je vodnik seznanil z delom v njej. Nato smo odšli v šolo, kjer so nas čakali pionirji in pionirke, s katerimi smo odšli na njihove domove k počitku. Prav to nas je še bolj zbližalo, saj smo ob večerih izmenjevali misli o življenju in delu v naših krajih in v njihovem.

Drugi dan gostovanja je bil namenjen prireditvi Svobodno morje. Že jutraj smo vstopili v manjši ladji, ki sta nas odpeljali v Piran. Izkrkali smo se

in si ogledali film o mornarskem življenju. Ogledali smo si še druge znamenitosti v Piranu. Neki upokojeni kapitan ladje nas je sprejel in nam zaželel vse dobro. Skupno z njim smo bili gosti v domu Splošne plovbe. Ogledali smo si mestni muzej in akvarij. Od tu smo nadaljevali pot do Portoroža, kjer smo si ogledali potapljaške spretnosti, ki so jih izvajali trije potapljači. Tudi kopanje v lepem junijskem popoldnevu se nam je zelo prileglo. Po kopanju smo se vrnili v Koper. Reški pionirji so se zvečer predstavili na prireditvi z glasbo, recitacijami in petjem.

V nedeljo zjutraj smo odšli v Izolo, kjer smo si ogledali republiško tekmovanje z jadrnicami pionirjev-modelarjev. Po tekmovanju smo se vrnili v Koper in približal se je čas, da smo se poslovili od koprskih pionirjev.

Hitro, prehitro so minile ure našega bivanja na našem morju in poslovili smo se od dobrih tovarišev, ki so nam pripravili vse najlepše. Nepopisno mi bodo ostali v spominu trije dnevi potovanja, sprejema in sproščenega ozračja ob naši obali. Misli se mi bodo spletale o delu mornarjev, o njihovi skrbi na naših vodah in ljudeh, ki posvečajo toliko skrbi nam pionirjem. Zato hočem dokazati svojo ljubezen do njih z učenjem in spoštovanjem naše res lepe domovine Jugoslavije in našega skrbnega voditelja tovariša Tita.

Branko Kastelic
osn. š. Sostro

Telesna vzgoja je potrebna vsakomur, posebno še mlademu človeku, da se lahko skladno razvija, krepi in tudi razvedri. (Za to skrbita množični šport in šolska telesna vzgoja.) Da pa bi se čimveč ljudi kar največ ukvarjalo s to vsem tako koristno dejavnostjo, jim prikažemo zgled — kvalitetni šport, atrakcijo. Mladino zgledi vlečejo in se navdušuje za najrazličnejše športe. (Od množice aktivnih jih samo nekaj dosega svoje vzornike.) To je zopet množični šport.

Načelno nam je vse to jasno, finančno pa ne. Družba ne daje sredstev ne za eno (množičnost, šolska telesna vzgoja) ne za drugo. Pač, daje npr. 10 % od potrebne vsote in naročilo: za ostale odstotke se znajdete sami. Od tod vsa »kuhinja«, črni fondi in ostale nepravilnosti v športu.

V konkretnem primeru se nam pojmi, navedeni v motu, malce zameglijo. Ne razločimo več (seveda je važno, s katere pozicije gledamo), kaj je osnovna — množičnost, kaj atrakcija; namen množičnosti ali obratno.

Nekaj podatkov, kar tako, morda brez zveze, komentar men — odstotek šoloobveznih otrok v naši občini ima telesno vzgojo: slaba drža 33 %, ploska stopala 24 %, deformiran prsni koš 18 odstotkov (podatki zdrav. doma

dr. Mihe Kamina — šolski dispanzer). Dalje: 1. 1963 je bilo 32 % mladih fantov nesposobnih za odsluženje vojaškega roka; leta 1964 se je ta odstotek dvignil na 36 % (podatki oddelka za narodno obrambo Moste-Polje).

Precej tega bi bilo mogoče odpraviti s telesno vadbo.

Za obvezno šolsko telesno vzgojo ima v naši občini pogoje le 900 šoloobveznih otrok (od 5.200). Od 5 osnovnih šol ima trenutno le ena svojo telovadnico, pri eni šoli jo gradijo, za ostale tri ni sredstev (telovadnica stane ok. 100 milijonov): Vida Pregarc, Polje, Sostro.

Množična telesna vzgoja: brez športnega objekta so našelja Zalog, Sneberje, Zadvor, Dobrunje, Sostro, Vevče (imajo le bazen), Hrušica, Štepanja vas, Jarše — da naštejemo le one v dolinskem predelu. Dolško nima igrišča, ima pa pozimi neuporabno telovadnico.

V občini imamo en sam bazen malih dimenzij 33 x 12 m, in sicer v Vevčah. Ta je tako poln, da je nemogoče plavati v njem. Vevški obrat združeni papirnic Ljubljana ima načrte ter je zaprosila občinsko skupščino Moste-Polje za kredit 120 milijonov, ki bi ga vrnila v 10 letih. V Mostah ni bazena niti drugih možnosti za plavanje.

V občini Moste-Polje je najslabše izvajanje pouk telesne vzgoje (pogoji) v šolah na področju zavoda za prosvetno-pedagoško službo Ljubljana II. Nekaj podružnična šola osnovne šole Polje je sprejela v šolskem letu 1963/64 za pouk telesne vzgoje 5.000 dinarjev.

(Izjava svetovalca zavoda za prosv.-ped. službo prof. Jožeta Besliča.)

Podatki o telesnih okvarah otrok s šol, ki imajo telovadnico in nekaj primerov brez nje (Vida Pregarc uporablja 7 minut oddaljeno telovadnico v Zeleni jami 30 x 8 m, Dolško ima neuporabno telovadnico — manjka ji strop, za katerega bi rabili 600.000 dinarjev):

	gimnazija	Kette-Murn	Vida Pregarc	Dolško	Javor	Senožeti	Sostro	Polje
slaba drža	21,9 %	25	26,5	52	52	50	42	48
deformiran prsni koš	3 %	13	9	71	36	40	25	29

(Podatki šolskega dispanzerja od 1. I. do 30. IX. 1964)

Še citati iz poročila vodje šolskega dispanzerja dr. Nuše Kanske: Čimveč otrok bi morali vključiti v telovadna društva, vendar bi morali v njih izboljšati organizacijo... Ker je zlasti plavanje najboljša telovadba za vse mišice, priporočamo gradnjo bazenov... Na oddaljenih šolah bo še vedno najvažnejša telovadba v šolah... Do 4. razreda bi morali otroci dnevno telovaditi... Naj vsakdo sam primerja te zahteve z zgornjimi podatki o objektivih in strokovnjakih.

Vendar!

Oba zbora občinske skupščine Moste-Polje sta prvič le razpravljala o problemih telesne kulture v četrtlet, 15. julija, in sicer o proračunu nogometnega kluba Slovan.

Mnenja diskutantov — bilo jih je 6; le eden (Steinbuch) se je spomnil na telesno kulturo

in menil, da je najprej potreben plavalni bazen —

»Ponosni bodimo, da smo Moščani končno le najboljši v Sloveniji!« (Gre le za nogomet, da ne bo pomote — med vsemi nogometaši je en sam Moščan — Radovan.)

»Pred 9 leti je imel Slovan 30 športnikov, danes jih ima 550!« (Jutri jih bo imel zopet le 30, ker za ostale ne bo sred-

stev.)

»Kolikor sodite, naj Slovan ne nastopa v II. zvezni ligi, potem povejte tudi klubom drugih športnih panog, naj tega ne planirajo.« (Nogometni klub stane 60 milijonov, košarkarski 12, hokejski, rokometni pa 8 — mala razlika).

Vodja referata za telesno kulturo pri mestnem svetu Ljubljana, Vili Strašek, naj pove, ali bo mestni svet res dal 10 milijonov: »Mi Moščani, ki je z našega področja zrasel ta klub, bodimo nanj ponosni in ga podprimo z vsemi silami!« (O denarju niti besede).

»Če ne bi sodelovali v II. zvezni ligi, bi sredstva, ki so bila vložena za doseg tega, propadla.« (Res? Katera in kolikšna sredstva?)

Sklep: Odobritev proračuna in garancija za posojilo 4,5 milijona dinarjev.

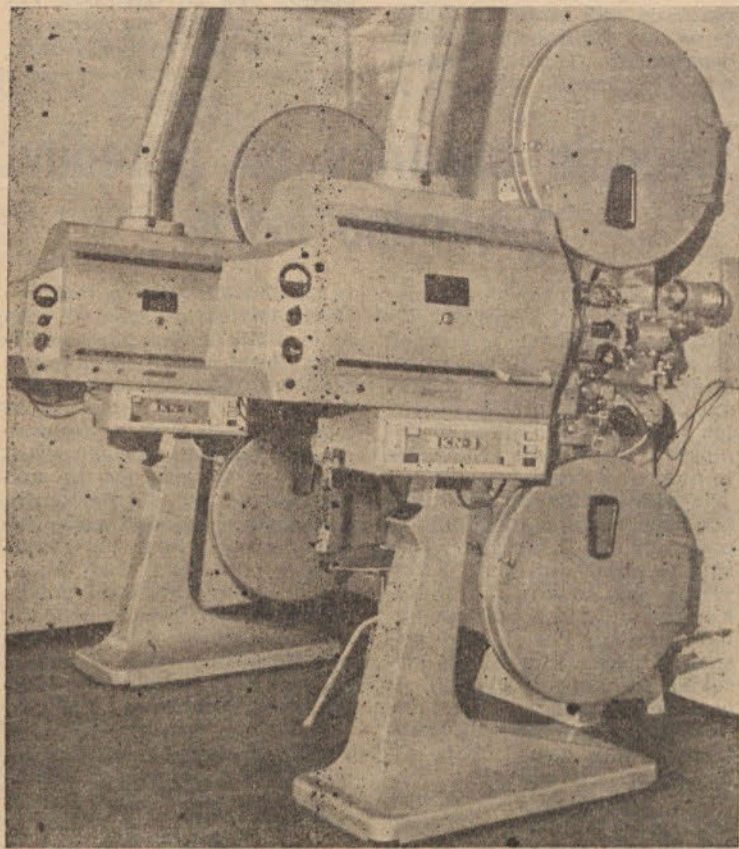
Brez komentarja!

Sicer pa: nogometnemu klubu vse čestitke! Toda sedaj je NK Slovan problem mesta in republike (tako kot Olimpija, ki tam dobi tudi sredstva); 60 milijonov dinarjev iz naše občine, pa naj bodo nabrani kjerkoli, so pa vendarle družbeni denar. Tega pa je treba vlagati pravilno in smotrno!

Ali naj (skupaj z odborniki) mislimo morda takole: šoli smo že odrasli, sedaj nam je važna le še zabava ob nedeljah.

Nova kino projektorja v kinu Triglav

V naši občini imamo pet dvaran, v katerih predvajajo filme. Obisk kino predstav se je povečal, saj je kvaliteta predvajanega filma odvisna od dobre filmske aparature — in kolektiv kina Triglav je nedavno tega kupil nova filmska projektorja tovarne ISKRA. Stala sta 7.000.000 dinarjev. Tehnična izvedba teh projektorjev je nedvomno boljša od prejšnjih. Elektrodi v novi aparaturi sta zamenjali ksenon žarnici, ki zdržijo mnogo dlje od elektrod iz oglja (te je treba menjati ob vsaki predstavi), slika je enakomernejša. Dosedanjo še dobro aparaturo pa bodo preselili v kino Zadobrovo, saj je tamkajšnja že popolnoma iztrošena in se ne da več obnavljati.

Sama dejavnost kinematografov v naši občini sicer ni tako rentabilna, organizacijska sposobnost poslovanja tega kolektiva pa kaže na uspeh. Kolektiv kina Triglav ima sicer še nekaj aktualnih problemov, tudi zanje upa, da jih bo rešil z načrtnim in nemotnim poslovanjem.

Gremo v kino ...

Filmi, ki so na programu meseca avgusta

KINO TRIGLAV

Od 1. — 3. japonski barvni fantastični cinemascopski film LJUDJE S SKRIVNOSTNEGA PLANETA; 4. — 5. francoski vstavljeni film MIKAVNA LAŽNIVKA; 6. — 8. zahodnonemški pustolovski film po Karlu Mayu SKRIVNOSTI ORIENTA I. del; 9. — 11. zahodnonemški pustolovski film po Karlu Mayu SKRIVNOSTI ORIENTA II. del; 12. — 13. domači cinemascopski film SVITANJE; 14. — 16. ameriški barvni cinemascopski spektakel MORGANOVI GUSARJI; 17. — 19. francoska filmska komedija KRAVA IN UJETNIK; 20. — 22. ameriški vstavljeni western CLOVEK, KI JE UBIL LIBERTY VALANCEA; 23. — 24. angleško-nemški vojni film MAŠČEVANJE VOJAKA POOLYJA; 25. — 27. francoski cinemascopski film IGRA RESNICE; 28. — 29. domači film POD ISTIM NEBOM in 30. — 31. angleški vstavljeni film NEPOZABNA NOČ — film o potopu Titanika.

KINO VEVČE

1. ameriški barvni fantasični film POLET V PRIHODNOST; 4. — 5. francoska filmska komedija KRAVA IN UJETNIK; 6. — 8. jugoslovansko-nemški barvni cinemascopski film WINNETOU II. del; 11. — 12. domači akcijski cinemascopski film NEVESINJSKA PUŠKA; 13. — 15. ameriška vojna cinemascopska drama ZMA-GOVALCI; 18. — 19. poljska kriminalna drama MORILEC IN GOSPODIČNA; 20. — 22. nemška vstavljeni filmska komedija v barvah SKRIVNOST YPSILON; 25. — 26. domači film POD ISTIM NEBOM in 27. — 29. ameriški barvni cinemascopski film STIRJE APOKALIPTIČNI JEZDECI.

KINO ZALOG

1. ameriški barvni cinemascopski film SALOMON IN SABSKA KRALJICA; 7. — 8. ameriški barvni cinemascopski film STIRJE APOKALIPTIČNI JEZDECI; 14. — 15. ameriški barvni film VOHUN NA POVELJE; 21. — 22. sovjetski barvni film SLEPI MUZIKANT in 28. — 29. nemški kriminalni film TISOČ OČI DOKTORJA MABUSA.

Dobra kapljica pripomore k prijetnemu razpoloženju v dneh dopusta.

NOVE KNJIGE V LK MOSTE OD 15. 6. DO 15. 7. 1965

Jože Belin: Terarij; Kristina Brenk: Dnevna poročila; Peter Burkeljc: Model motornega čolna; Ivan Cankar: Pehar suhih hrušk; Carlo Collodi: Ostržek; Libor Ebringer: Ljudje in mikrobi; Endre Fejes: Pokopališče rje; L. P. Hartley: Popolna žena; Stefan Heym: Zadeva Glasenapp; Marijan Jager: Rezljanje; Miško Kranjec: Rdeči gardist, 2. knji.; Herbert Lewandowski: Ljubezen tod in drugod; Lirika, epika, dramatika; Smiljan Ogorelec: Elektromotorček; Mladen Oljača: Molitev za moje brate; Jože Prhovec: Elektromagnetska vibracijska žagica; Salom Rabinovič: Deček Motil; Djordje Radenković: Od Havajev do južnega tečaja; Marjorie Kinnan Rawlings: V pomladi življenja; Tone Seliskar: Posadka brez ladje; Jože Širec: Objektivnost ocenjevanja učenčeve storilnosti v osnovni šoli; Josip Vidmar: Misli; Emile Zola: Greh abbeja Moureta.

Sezona dopustov

Dopusti in počitnice so v polnem teku. Lepo vreme privablja naše občane na morje, v planine itn. Tudi v domače počitniške skupnosti občine Moste-Polje občani kaj radi

zahajajo. Obisk v njih se je v primerjavi z lanskim letom povečal kar za 25 %. To je omogočila predvsem razširitev sezone na predsezonski in na po-sezonsko obdobje.

Rina Skiljan je lastnica stavbe v Crikvenici, ki jo ima v zakupu počitniška skupnost občinskega sindikalnega sveta Moste-Polje. V domu tudi servira. Vsem Moščanom — dopustnikom je znana njena priljubljenost in ustrežljivost.

Živahna dejavnost pionirjev v Zalogu

Pionirski odred osnovne šole Zalog je v okviru tekmovanj JPI priredil v počastitev 20. obletnice osvoboditve kulturni večer z igro, petjem in folkloro. Vztrajno delo kulturnih sekcij pod vodstvom mentorjev je obrodilo sadove. Pevski zbor je zapel partizanske, narodne in otroške pesmi, folklorna skupina je zaplesala 3 narodne plesse, igralska sekcija pa je odigrala vzgojno igro Sestri in bratje.

Na tej kulturni akademiji je sodelovalo 65 mladih kulturnikov. S svojimi kvalitetskimi iz-

vajanji so pri številnem občinstvu zbudili simpatije in občudovanje.

Člani pionirskega odreda osnovne šole Zalog so se udeležili tudi tekmovanja za mali pokal in dosegli 3. mesto, za kar so prejeli diplomu in nagrade. Prav tako so zelo uspešno nastopali na šahovskem občinskem tekmovanju in na občinski reviji pevskih zborov. Udeležili so se tudi tekmovanja podmladkarjev RK na vseh šolah naše komune in zasedli 4. mesto.

Vilko Sluga

POČITNIŠKI RAZGOVOR

PEPE ŽABAR:
ZDRAVO, JANEZ! KAJ PA SE DELAŠ DOMA? NIČ MORJA ...

JANEZ VIHARNIK:
NE! NAČELNO SEM LETOS PROTI DOPUSTOM, SICER PA — V PORTOROŠKEM DOMU NASE POČITNIŠKE SKUPNOSTI SEM SI ŽE APRILA REZERVIRAL SOBO, PA SO MI PRED NEDAVNIM REKLI: DRAGI JANEZ, SEDAJ NE MOREŠ, SAJ VEŠ SEZONA TUJCI, DEVIZE!

PEPE ŽABAR:
NIČ NE MARAJ, SAJ IMAMO BLIZU SAVO, BAZEN V VEVČAH, ZVE-

HEN, A VSA SREČA, DA JE TAK IN DA V NJEM VEDNO TOLIKO KOPALCEV V GNEČI VSAJ UTO-NITI NE MOREŠ! SPREHOD PO KODELJEVEM PARKU PA JE TUDI SVOJEVRSTEN UŽITEK. HODIŠ PO NAVOŽENIH KUPIH IN IMAS OBCUTEK, DA SI PRED SVOJIM VLAKOM. LE PREDALEC NE SMES, KER SE LAHKO POREŽEŠ IN POLOMIŠ, STOPIŠ V OSTANKE ČREV IPD. GLEDE RAZPRAV NA TV ZASLONU PA VEŠ, DA SEM TUDI JAZ VEDNO ZA NAČELNOST!

PEPE ŽABAR:
EH, JANEZ SPOMNITI TE MORAM LEPEGA NA-

ČER PA SI LAHKO PRIVOŠČIS SPREHODEK PO PARKU IN TV RAZPRAVE O TURIZMU.

JANEZ VIHARNIK:

SAJ IMAS PRAV! BREG OB SAVI JE SICER SME-TIŠČE, TODA VODA TE ODLIČNO POSVEŽI IN — NA SAVO SE HODIŠ PAČ KOPAT, SONČIS SE PA DOMA NA TERASI. VEVŠKI BAZEN: RES JE MAJ-

SEGA PREGOVORA: NE PRASKAJ SE TAM, KJER TE NE SRBI!

JANEZ VIHARNIK:
NAJ NADALJUJEM: KJER PA TE, TAM SE PA PRASKAJ ČIM TEME-LJITEJE!

65-letnica vevškega pihalnega orkestra

Že v prejšnji številki Msk smo obširneje pisali o letošnjem našem jubileju. Zato naj to pot le na kratko ugotovimo, da so vevški godbeniki — pihalni orkester in oba zabavna ansambla — v zadovoljstvo vseh izvedli svoj bogati 3-dnevni program, številni gostje — godbe, skupine in posamezniki — pa so se enakovredno vključili vanj in zaželeli Vevčanom še mnogo let uspešnega dela. Prav to jim je na otvoritveni slovesnosti posebej zaželel tudi predsednik občinske skupščine Vlado Črne, ki je v uvodnem govoru

poudaril zlasti borbene tradicije vevških godbenikov še iz 30-letnih let in iz njih izvirajoče kasnejše revolucionarno delovanje vrste članov tega kolektiva. Na takih temeljih so lahko vevški godbeniki prebrodili vse težave in tako prehojena pot je garancija za uspehe tudi v prihodnje. To Vevčanom želimo in to od njih tudi pričakujemo. Temu prepričanju se pridružuje tudi uredništvo Msk in želi kolektivu vevškega pihalnega orkestra vedno več uspehov pri njegovem vključevanju v razvoj naše socialistične družbe.

Občani pri delu in doma

Pridobiti zaupanje in znanje - to je vse

Dr. Milana Paunoviča sem obiskal doma, ko se je po poldanski službi pripravil na obisk k bolnikom. Tudi sicer bi moral k njemu na dom, ker v ordinaciji za daljši razgovor verjetno ne bi imel časa.

Ko sva bila sredi razgovora, sem spoznal, da bom spet mo-

ra sedanji način onemogoča, da bi samoupravljanje in nagrajevanje po delu zaživel tako, kot smo pričakovali. Levji delež pri tem odpade na nefunkcionalno sklepanje pogodb z zavodom za socialno zavarovanje. Lansko pogodbo smo sklenili šele v jeseni, z letošnjo pa kaže, da ne bo nič bolje, ker je še nimamo. Jasno je, da 9 - 10 mesečna negotovost, ko ne vemo s kakšnimi sredstvi razpolagamo, ovira učinkovito delo.

Pa še neki problem občutimo predvsem splošni zdravniki - strokovno izpopolnjevanje. V razliko od zdravnikov specialistov imamo mi najmanj seminarjev in strokovnih sestankov, čeprav bi bili tega najbolj potrebni. Vse breme strokovnega izpopolnjevanja pade samo na naša ramena.

Ali naš ZD ustreza vsem potrebam, kakšne bolezni prevladujejo in kateri ljudje se največ zatekajo po pomoč?

Če se bo občina razvijala z istim tempom gospodarske rasti, potem bodo potrebe kmalu prerasle možnosti ZD. V sedanji situaciji pa je glavno, da z boljšo organizacijo smotno izkoristimo že obstoječe kapacitete. Predvsem bi bilo treba skrajšati čas čakanja, tako da bi lahko delo nemoteno potekalo tudi v izjemnih prilikah (epidemije, dopusti).

V naših ordinacijah imamo najbolj pestro sliko vseh obolenj. Bolniški stalež se je precej zvišal. Imamo precejšnje število kroničnih bolnikov, nekaj novih primerov TBC in čedalje večje število obratnih nesreč in poškodb. Čeprav so to lažje poškodbe, zahtevajo daljše zdravljenje in s tem ustrezne delovni izpad. Mislim, da je temu kriv predvsem star strojni park v naših tovarnah in neustrezna delovna zaščita. Tudi živčni bolniki in pa bolniki z obolenji prebavnega sistema (predvsem sezonski) so precej stalni obiskovalci našega ZD.

Se je problem administracije oz. pisanja po ordinacijah kaj izboljšal?

Pisanja je vedno več - o reduciranju ni govora. S pisanjem je obremenjen predvsem strokovno sposoben srednji kader. Bolničarka oz. sestra bi lahko storila vse tisto, kar največkrat delam sam - dajem injekcije, previjam in podobno - kajti, ona mora predvsem pisati goro obrazcev...

Poklicni nasvet proti »najmodernejši« bolezni našega časa?

Rakasta obolenja so za medicino še vedno problem št. 1. Tisk o tem večkrat nestrokovno piše, kar med ljudi po nepotrebnem vnaša le zmedo in preplah. Za nas je najvažnejša pravočasna diagnoza. To mnogokrat omogoča uspešno zdravljenje. Medicina ima na razpolago uspešna sredstva - če je bolezen pravočasno ugotovljena. Zdi pa se mi, da je prevelika panika odveč in da strah množici hipohondrov škoduje drugje - predvsem na živcih. Za te bi bilo treba uvesti psihoterapijo.

Slovite kot zelo učinkovit in cenjen zdravnik. Čemu pripisujete ta sloves?

Vsak pacient pride v ordinacijo z nekim vzrokom. Pričakuje pomoč - moraš razumeti njegove težave in se mu približati, mu ustvariti zaupanje. To je osnova za naše delo in za uspešno zdravljenje. To pa je poleg znanja tudi vse!

Gostinski delavec VILI FLISEK

Vili Flisek je član odbora za turizem in prireditve pri mestnem svetu Ljubljana in pri občinski odboru za trgovino in gostinstvo Ljubljana Moste-Polje.

Kako gledate na položaj zasebnih gostinskih podjetij?

Glede na to, da želimo izboljšati turizem tudi v naši občini, je položaj zasebnih gostišč v zadnjem času mnogo boljši, kakor je bil dosedaj. Zaradi sprostitve delovanja zasebnih obratov imajo lastniki večjo možnost tudi za sodobno ureditev gostišč. Ko tako iz-

boljšujejo svojo gostinsko dejavnost, jo prilagajajo zboljšavi širše gostinske dejavnosti nasploh.

Kakšen odnos ima skupnost do ureditve gostinskih lokalov?

Skupnost bo morala biti do gostincev še pozornejša in jim dati še več možnosti za urejanje gostinskih obratov. Le tako bomo dali tudi turizmu najširše možnosti razvoja. Dobre kuhinje in solidne postrežbe pa nikakor ne smemo zanemariti. V prijetnem okolju je gostovo počutje nedvomno boljše, kakor v neprimernem gostišču, kjer ima gost občutek, da se lahko tudi neprimerno vede.

Kako pa je z delom v gostinstvu?

V družbenem ali privatnem sektorju naj bi delali vsi gostinski delavci, kadar je to potrebno, ne glede na delovni čas; tudi vodja, predvsem v vrsti malenkosti, ki se včasih zde nekemu na prvi pogled nepomembne. Ker so gostje našli stalni »sodelavci«, je nujno, da so ti ob vsakem trenutku hitro in solidno postreženi. Večkrat pa imamo priliko videti, da temu ni tako.

Kot vodja gostinskega obrata Zadobrova skrbite za ureditev gostišča. Kaj vse je prispeval kolektiv za njegovo ureditev?

V 5 letih, kar delam v tem gostišču, smo vanj vložili čez 5 milijonov dinarjev, predvsem za inventar in za sodobno ureditev kuhinje. Ob vsakem položaju lahko postrežemo 200 gostov. Ugotavljam pa, da nam manjka še nekaj drugih izboljšav, najprej hladilna točilna miza in dve manjši sobi.

Nad vašim gostinskim lokalom imajo pouk osnovnošolci - kako gledate na ta problem?

V nobenem pogledu ni primerno, da sta v enem poslopiju šola in gostilna. Otroci vidijo stvari, katerih ne bi smeli videti in je s tem v nevarnosti njihova osnovna morala. Nujno je treba ti dve ustanovi ločiti.

Slišati je bilo, da pri svetu za gostinstvo občinske skupščine Moste-Polje razmišljate o ureditvi gradu na Kodeljevem za gostinski center - koliko so te govorice utemeljene?

Naš svet za gostinstvo je sestavil komisijo za ureditev Kodeljevega gradu v gostinske namene. Ta je naprosila zavod za ureditev stare Ljubljane, naj pripravi vse potrebno za preureditev gradu z okolico v gostinski obrat s približno 250 sedeži. Svet za gostinstvo je tudi že določil upravo gostinskega podjetja Zadobrova, naj pripravi vse za začetek osnov-

nih del na tem področju. Če bodo te misli uresničene, bo dobila naša občina kakor tudi vsa Ljubljana prijetno gostinsko središče s prepotrebni prenočišči v naši industrijski občini. Tako naj bi bilo. Trenutni položaj pa je drugačen. Okolje Kodeljevega gradu in sam grad bosta prav kmalu uničena če ostaneta v takšnem stanju, kakršna sta danes, saj ni nobenega gospodarja, ki bi za vse to skrbel. Sem neorganizirano vozijo smeti in gramoz, uničuje se park in tudi podjetje Črevarna ga uporablja v svoje namene. Urejen grad in okolica pa bi bila lahko donosna postavka turističnega dela. Z ureditvijo tega centra bi bila dana tudi večja možnost za obstoj in delovanje turističnega društva v občini.

IZ GEJZIROV

Če dnevnik spregovore

Lanski drugošolci so bili med počitnicami dva tedna na obvezni praksi v bližnjih tovarnah, potem pa so se nekateri odločili, da ostanejo še do konca meseca, mogoče celo več. Zaposlili so roke. In to je že veliko, če je junijsko sonce dovolj toplo za sončenje, če je blizu Ljubljana pa Sava in so šolska vrata čisto zares zaprta kar do jeseni.

Sedaj pa naj spregovore listi iz vaših dnevnikov. So preveč zgovorni?

Sašo se je odločil za Vevče. V papirnici se je marsikaj naučil. Spet sem bil v čistilnici lesa. S sošolcem sva nosila neolupljene trame do žage. Nažagajo jih na metrske kose, potem pa na čistilnih strojih očistijo lubje. Tak les nato zlože na soncu, da se odcede ves smole, ki ovirajo predelavo.

Delo v tovarni je kar zanimivo in seznanili smo se s proizvodnjo. Pogoji za delo so dobri in tudi vsi delavci so zadovoljni. Mogoče bomo imeli tudi prihodnje leto prakso v tej tovarni.

Kako in kaj pa je delala Mirjam, ko je pripravljala pa-

pirno snov za četrti papirni stroj?

»Razprševalec napolnijo z vodo in celulozo, glavni del razprševalca je rotor z noži, ki tolčejo po celulozi in jo cepijo v manjše delčke. To snov nato po ceveh vodijo v zbiralno kad...«

Ko je delal Milan v Saturnusu, se je pogovarjal z delavkami, ki so mu potožile: »Nič več ne delam z veseljem. Včasih sem rada delala, ko norme še niso bile tako visoke...«

Fant sam pa pravi: »V obratu je zmanjkalo praznih zabojev. Moral sem ponje, zato sem vzel transportni voziček in se namenil k dvigalu...«

Meta je v Saturnusu veliko opazovala in še več potem razmišljala: »Delala sem pri ročnem stroju, kjer sem rezala vogalčke obodov za škatle. Delo je bilo zelo prijetno in ne pretežno. Motilo me je, da nam niso razložili kaj več o proizvodnji v Saturnusu, o tem, kaj vse delajo, kje prodajajo svoje izdelke ali kaj izvažajo. Ra- da bi izvedela, če tudi v delavski svet volijo predstavnike vsaki dve leti kot v druge

podobne organe itn... Dobil sem tudi zbirko žuljev, veni teh ni dosti mar...«

Tudi to dekle je precej opazovalo: »Ko sem si umivala roke, sem stala ob umivalniku z delavko, ki je že dolgo v tovarni. Primerjala je svoje in moje roke. Takrat sem se prvič sramovala svojih. Videli sem dopolne njene roke, kako hitro so stregle stroju.

V našem oddelku je zelo živahno; nekakšen prehodni oddelak ali kaj. Delavci nosijo izdelke, ki smo jih izgotovili v našem oddelku, v skladišče. Tu delamo same okrogle stvari nimajo ostrih robov - »okrogli oddelki«.

Prvič sem sedela za strojem. Pa mi ni nihče dovolil. Ampak vseeno se mi je zdelo nekaj posebnega. Mislim, da bi zmogla, le z normo ne vem, kako bi se spoprijela. Previsoka je včasih.

Jutri bo sobota. Prost dan. Za vse 42-urni delavnik...«

V KEMIČNI tovarni pa je bilo veliko dela samo za dekleta, ki so se prvič seznanila z laboratorijem, medtem ko so fante razporedili na druga mesta. Čeprav prvič, se je Bojana v laboratoriju znašla:

»... Po vsakodnevnem jutranjem opravi v sulfatnem oddelku sem stehala 25 g hidroksida, ki se rabi, raztopljen

v destilirani vodi, za določanje luga. Ta hidroksid gre z mešalnikov na velik vrteči se filter, s katerega delavci posamejno dobljeni hidroksid v vagončke. Iz vsakega vagončka vzamem hidroksid, da dobim povpreček...«

Eriko je delo zanimalo in je rada opravljala vse naloge na svojem delovnem mestu.

»Med analiziranjem sulfata je tudi tehtanje z analitsko tehtnico, ki je zelo zanimivo. S tehtanjem sem se že nekoliko seznanila pri kemičnem krožku v šoli, vendar je ta tehtnica nekoliko drugačna - bolj natančna. Dobro poznam že vse njene dele in zdaj znam že tudi tehtati...«

Maruša je v mešalnici tovarne KTH polnila na tekočem traku acitron: »... Ena je dajala v škatlice vrečke, druga žličke, potem je vse skupaj zaprla in pakirala v kartone.«

V tej tovarni so jim razložili tudi samoupravljanje podjetja: tako so naša dekleta dobila resnično predstavo o delu in življenju v tovarni.

Dekleta, ki so delala v Zitu, so se veliko pritoževala, največ nad vročino: »... Danes smo dve uri delale v skladišču, kjer je bilo vsaj malo hladneje kot v pakirnici. Označevali smo vreče z etiketami, seznanile pa smo se tu-

di z vrstami testenin. Takoj vsaj vem, da je več vrst polžkov. Ostalo dopoldne smo ločevale strte špagete od celih, to je bilo zelo zamudno...« je zapisala Marjeta.

Nekaj dijakov pa je ostalo na delovnih mestih še potem, ko so končali obvezno prakso. Potem so včasih delali tudi pri strojih in se niso nič več pritoževali nad enoličnostjo. Tako so se spoznali s prijetnimi stranmi življenja in dela v tovarni, pa tudi napake so pravilno razumeli. Ampak imeli so žulje in take, bolj trde roke, ki jih je oblikovalo delo po svoje, želeli so si sonca in kopanja, godrnjali so, ker so morali zgodaj vstajati, saj bi radi spali, samo spali in pozabili na ropot strojev. Bili so tudi taki - včasih. Pa so se navadili. Roke jih niso več izdale, celo nagradile so prav vsakogar. Denar, ki so ga prvič zaslužili, so potrebovali za morje, šli so v gore - imeli so počitnice in niso pozabili na jesen, ki s poukom prinese tudi vsakdanje dolžnosti. Pa ne samo denar, naučili so se veliko, veliko za življenje.

Bodo spet prislunili pesmi strojev, govorici rok? Potem, ko bodo spet počitnice? Mogoče se srečamo poleti znova v eni izmed moščanskih tovarn? Sonja

MOŠČANSKA SKUPNOST

kronika

MLADINSKI AKTIV V MIZ

V obratu Agrokombinata Emona MIZ v Zalogu so pred nedavnim osnovali mladinski aktiv, v katerega je včlanjenih 80 mladink in mladincev. Na skupni konferenci so izvolili sekretariat, ki si je med drugim zadal nalogo sodelovati z mladinskimi aktivii sosednjih kolektivov. Ker vlada med mladinci veliko zanimanje za delo v organizaciji, menijo, da bo mladinski aktiv uspešno deloval ter skušal pritegniti k sodelovanju še tiste mladince, ki niso člani ZMS.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Od 1. do 30. junija 1965 se je priselilo na področje matičnega urada Moste 118 ljudi (68 moških + 50 žensk), odselilo pa se je 138 občanov (61 + 77). Zivorjenih je bilo 48 otrok (20 + 28), umrlo pa je 24 občanov (7 + 17).

V območju matičnega urada Polje so se priselile 103 osebe (54 + 49), odselilo pa se je 84 občanov (46 + 38). Zivorjen je bil 1 otrok ženskega spola. Umrli so 4 moški.

Na področju matičnega urada Dolsko sta se priselili 2 ženski. Odselilo se je 5 občanov (1 + 4).

Število prebivalstva v občini na dan 1. julija 1965:

Moste 22.504 (10.632 + 11.872), Polje 14.560 (7.014 + 7.546), Dolsko 1.381 (672 + 709), skupaj 38.445 (18.318 + 20.127).

DOSLEJ TAKOLE, ODSLEJ...

Modernizacija proizvodnje bitumenskih mas

Delovni pogoji v Izolirki niso najlažji. Preskromna avtomatizacija povzroča precejšnje fluktuacije delovne sile. Kolektiv podjetja se trudi to preprečevati s tehničnimi izboljšavami proizvodnjega procesa. Osnova večine njihove proizvodnje je mešanje bitumnov s prašnatimi polnilci ali s tekočinskimi topili. Do sedaj so se posamezne veje proizvodnje razvijale ločeno, tehnična služba podjetja pa predvideva — zaradi sorodnosti postopkov združitev proizvodnje več artiklov v eni napravi in čim večjo modernizacijo tega združenega procesa. Ta predlog predvideva kontinuirano pro-

izvodnjo bitumenskih mas in hladnih premazov s pihanjem. Za to tehnično izboljšavo bi potrebovali v Izolirki ok. 100.000.000 dinarjev. Upravičenost gradnje je kolektivu znana. Za domače razmere bi ta preureditev pomenila niz pridobitev, ki bi obenem rešile že dolgo pereče probleme. Proizvodnja posameznega izdelka ne omogoča izdelave velikih količin v kratkem času. S to proizvodno napravo bi v Izolirki lahko opravili najtežja delovna mesta, zmanjšali število zaposlenih, potrebe po skladiščnih prostorih ne bi bila več tako poreča, transport surovin in izdelkov bi postal preprost in minimalen. Pri minimalnem dosegu fizičnega dela bi lahko celo pocenili svoje izdelke.

Elaborat je plod nekajletnih izkušenj v domačem obratu in predlogov številnih podjetij, ki so s svojimi izkušnjami pomagali pri zadnji varianti tega predloga.

Skrb za strokovne kadre

V Saturnusu predstavlja pomanjkanje strokovnjakov še vedno problem, ki ga rešujejo z načrtno in sistematično vzgojo. V poklicnih strokovnih šolah kovinske in grafične stroke imajo 85 učencev, na srednjih strokovnih šolah in na fakultetah pa 29 dijakov in študentov. Za njih šolanje izda podjetje letno kar 15 milijonov dinarjev. Centralni delavski svet je pri sprejemanju pravilnika o štipendiranju in pravilnika o sprejemu in nagradah učencev na poklicnih šolah zahteval, da so nagrade dijakov in učencev v poklicnih šolah odvisne od učnih uspehov.

Kolektiv podjetja SAP je praznoval

Kolektiv podjetja SAP je v začetku julija praznoval kar tri pomembne dogodke v svojem podjetju: 20-letnico osvoboditve, 20-letnico obstoja podjetja in otvoritev obrata družbene prehrane v podjetju. Na slovesnosti so sodelovali tudi pihalni orkester milice, slovenski oktet in gojenci glasbene šole Moste-Polje, navzoči pa so bili poleg članov kolektiva tudi gostje: predsednik občinske skupščine Moste-Polje Vlado Črne, politična sekretarka Obč. kom. ZK Karla Novak in drugi družbeno politični delavci občine. Najzaslužnejši delavci so dobili priznanja in darila, kolektiv sam pa je z novim obratom družbene prehrane pridobil prepotrebne prostore za vsakodnevno redno prehrano.

skuzi čas

Izšel je ZBORNIK

PRISPEVKOV IZ ZGODOVINE DELAVSKEGA GIBANJA
MED VOJNAMA IN IZ NOV NA PODROČJU OBČINE
LJUBLJANA MOSTE-POLJE

Uredniški odbor zbornika ob 20-letnici osvoboditve je izpolnil obljubo; pred dnevom borca je izšla celotna naklada ZBORNIKA (2650 izvodov), nekaj dni kasneje pa je zbranim gostom predstavil novo knjigo glavni in odgovorni urednik Polde Maček ml. — Poldać:

Letos mineva dvajset let, odkar smo slavili triumf svoje narodnoosvobodilne vstaje proti fašističnemu okupatorju in domačim izdajalcem. Neposredni cilji našega boja so bili doseženi — izgnan je bil okupator —, slavili pa smo tudi zmago v boju za vzpostavljane revolucionarne oblasti delovnega ljudstva in za ukinitve vseh oblik izkoriščanja človeka po človeku.

Ta zmaga je bila izbojevana skupaj z vsemi jugoslovanskimi narodi pod vodstvom komunistične partije. Tudi naši kraji in občani so k tej zmagi prispevali svoj delež.

Žrtve, ki so jih dali, kažejo, da se je bojevalo na strani narodnoosvobodilne vojske doma vse prebivalstvo vzhodnega dela Ljubljane. Čez 960 žrtev je velik prispevek in bodoči rodovi bodo lahko ponosni na svoj kraj in prednike.

Prav ta dogajanja, boj delavskega razreda in narodnoosvobodilni boj, smo hoteli prikazati v Zborniku, ki je sedaj pred nami. Preteklo je poldrugo leto, ko smo januarja 1964 sedli skupaj in sklenili, da se resno lotimo zbiranja gradiva iz zgodovine delavskega gibanja na tem področju. Pri tem nas je vodila želja, da ohranimo pred pozabo boj delovnega ljudstva teh krajev pred vojno in v narodnoosvobodilnem boju, želja, da seznanimo mlado generacijo s preteklostjo, bojem in prispevkom naših občanov k skupni zmagi za novo socialistično Jugoslavijo, želja, da damo priznanje vsem žrtvam, ki so padle zato, da mi lepše živimo, pa tudi odgovornost do zgodovine, saj je lahko tudi naš prispevek — Zbornik —, četudi ne izpod peresa zgodovinarja, prispevek ki lahko obogati zgodovino našega delavskega gibanja. Avtorji smo se lotili dela brez velikih ambicij. Pri delu smo naleteli na težave s katerimi se srečuje vsakdo, ki prične orati ledino. Neurejeno gradivo, pomanjkanje študij in monografij, malo napisanih in zbranih spominov pa tudi osebne težave, saj nas je večina avtorjev še začetnikov na tem področju — vse to daje zborniku pečat pomanjkljivosti in začetništva. Čeprav smo se tega zavedali, je le zaradi trdne obljube, da dvajsetletnici osvoboditve posvetimo kar največ pozornosti, pred nami ta zbornik.

Vsi smo težili, da bi bilo naše delo kar najobjektivnejše, čimboljše in da bi zajeli ter prikazalo vso širino delavskega gibanja. Navedel sem že razloge, zaradi katerih tega nismo dosegli. Naredili smo le poskus, dali okvir, katerega bodo drugi dopolnjevali, popravljali in dajali gibanju širino, kakršno je imelo. Avtorji smo prepričani, da bodo naši prispevki vzpodbudili širši krog ljudi, ki bodo s svojo kritiko pomagali, da bomo ugotovili ne samo nova dejstva, ampak

tudi bolj vsestransko osvetlili in natančneje ocenili mnoge dogodke. Avtorji pričakujemo kritiko ne samo s strani zgodovinarjev, ampak tudi iz vrst aktivistov, bork in borcev, ki so v raznih obdobjih oblikovali linijo partije, uveljavljali njeno politiko in sodelovali s puško v roki v boju proti okupatorju in za novo socialistično Jugoslavijo. Le tako se bo ob kritiki našega dela dopolnjevala zgodovina naših krajev in gibanja.

Ne morem pa mimo zadovoljstva nad tem, da so avtorji velik del svojih prispevkov namenili predvojnemu delavskemu gibanju in vlogi partije. Menim, da marsikdaj, ko pišemo in govorimo o ljudski revoluciji in narodno osvobodilni vojni, premalo posežemo nazaj v čas, ko se je kovala revolucionarna misel v boju proti protiljudskim režimom v stari Jugoslaviji, v stavkovnih bojih, ki so jih vodile ljudske množice pred vojno itn. Le zaradi predvojnega dela partije so naši občani s tako močjo in v taki širini vključili v narodnoosvobodilni boj. Sli so s partijo, ki je bila edina vodilna sila v naših krajih že pred vojno, s partijo, ki je bila edina sposobna zbrati in združiti demokratične in patriotske ljudske sile ter jih organizirati za oboroženi odpor proti okupatorju in za odločilni boj za narodno osvoboditev. Partija je imela ljudi, prekaljene v trdnem ilegalnem boju v stari Jugoslaviji in ti so šli v odločilni boj na čelu vseh progressivnih in patriotskih sil.

Namen avtorjev in uredniškega odbora je bil prikazati tudi širino sodelovanje naših občanov v narodnoosvobodilnem boju. To nam je le delno uspelo. Menim, da že samo spiski padlih, nosilcev spomenice 1941, herojev in revolucionarjev govore, da je bilo sodelovanje res množično.

Avtorji so nekatera dogajanja med NOV postavili na mesto, ki jim po času in vrednosti pripadajo. Menim, da je že čas, da si tudi zgodovinarji pribelijo, da je Zaloška partizanska grupa 16. julija 1941 v Besnici ubila nemškega vojaka Toeffleja in da to ni tako nejasno kot pišejo nekateri. Menim, da smo si edini v tem, da danes niti ni toliko važno, kje je padel prvi partizanski strel in kje prvi okupator. Želim le, da se dakumentirana dejstva postavijo na svoje mesto, da bo naša zgodovina čim objektivnejša, čim popolnejša in na drugi strani zato, da se v pravilni luči prikaže prispevek udeležencev NOV, ki so žrtvovali vse, tudi svoje življenje.

Vsem avtorjem in uredniškemu odboru se zahvaljujem za sodelovanje. Zahvaljujem se tudi vsem, ki so na kakršenkoli drug način pomagali pri Zborniku. Želim, da bi spremljali komentarje, da bi imeli posluš za pripombe, dopolnila in kritiko. Želim tudi, da bi nadaljevali z zbiranjem in izpolnjevanjem svojih prispevkov.

Končno se zahvalujem tudi družbenopolitičnim organizacijam, občinski skupščini in delovnim organizacijam za materialno pomoč in sodelovanje.

Odkritje spominskega obeležja v Besnici

Dne 16. julija je bilo v Besniški dolini odkrito spominsko obeležje ko je komaj pred 24 leti formirana skupina partizanov krenila prek Kašelskega hriba med Debenim vrhom in Pečarjem proti potoku Besnica. Na tej svoji poti se je srečala z nemško patruljo in na enega od vojakov je bil izstreljen prvi partizanski smrtonosni strel v Sloveniji. Odkritja spominskega obeležja so se udeležili predsednik občinske skupščine Vlado Črne, podpredsednik občinske skupščine Polde Maček ml. — Poldać, politični sekretarka Ob. kom. ZK Karla Novak, preživeli člani Zaloške partizanske skupine in mnogi drugi družbeni in politični delavci občine Moste-Polje. Uvodne besede ob odkritju spomenika pa je spregovoril Franc Mazovec.

Občani pišejo...

»VLJUDNOST« PRODAJALKE V MLEČNI RESTAVRACIJI NA ZALOŠKI CESTI 18

Dogodilo se je pred nedavnim neko sredo popoldne. Strela mi je Olga Hrnčič. Kje je dobila kvalifikacijo za prodajalko, ne vem. Vprašanje je tudi, če ji sploh kdo kaj pove o dolžnostih in vljudnosti do strank.

Kupila sem 2 l mleka in 2 steklenici kisle vode. Po njenem računu naj bi to zneslo 472 dinarjev. Ko jo mirno vprašam, zakaj toliko (v resnici je stalo vse skupaj le 332 dinarjev, kar je kasneje zračunala tudi njena mlajša sodelavka-prodajalka), me je obsula s ploho grobih žaljkov: »Jaz računam že 20 let! Če vam ni prav, pa pojdite drugam, saj je še dovolj mlekar! Na mojo ponovno pripombo, da se je zmotila, mi je zabrusila, naj nič ne jezika, ona da je že zračunala, jaz naj pa sama računam, kakor hočem.

V lokalu je bilo več strank, ki so se zgražale nad njenim vedenjem. Neka žena jo je tudi dostojno opozorila, da bo morala biti vljudnejša do strank. Olga Hrnčič pa je zopet osorno rekla: »Vi se pa ne delajte važni! Ne vmešavajte se in nič ne jezika!«

Vprašujem javnost, kdo naj zaščiti starega človeka, ki ne more tako hitro računati in se ne more braniti pred takimi prodajalkami, ki morda res že 20 let računajo, toda — v čigavo korist?

Marica Rupret

MOŠČANSKA SKUPNOST

š p o r t

POLETNI DNEVI

Edini plavalni bazen v naši občini je v Vevčah in ta je v teh dneh tako poln, da mu lahko rečemo le še bazen za namljanje. O plavanju ne more biti govora, ker je kopalcev preveč. Seveda to še zdaleč ni opozorilo za pristojne forume v naši občini, da si ljudje žele take oblike rekreacije, pa je ne morejo biti vsi deležni!

Kar prijetno je v Vevčah, vsa pohvala lastnikom bazena, vendar naj dovolijo nekaj pripomb, napisanih v želji, da bi se kopalci počutili še prijetneje.

Zelo koristno, pravzaprav nujno bi bilo nastaviti kopalniškega mojstra. Dozdaj sicer še ni bilo nesreč, lahko pa se pri meri. Zenski spol vseh starosti se ne upa v vodo. Objektivi mladeniči potaplajo vse, ki se pojavijo v bazenu. Nekateri to delajo odkrito, drugi priplavajo pod vodo. Seveda za šalo, če želite ali ne. Verjetno to množičnemu dekletu zagreni kopanje.

Določiti je treba prostor za igranje z žogo. Kljub opozorilu se kopalci zogajo kar med kopalci, nemalokrat prav nesramno. Tu je namreč lepa trava.

Za rekreacijo bi bilo dobro, da bi poleg že obstoječe prirediteljske 2 mizi za namizni tenis, rekvizite pa bi posojali proti plačilu. Enako bi lahko napravili z badmintonom ter popravili mrežo za odbojko.

Upam, da lastniki tega ne bodo zamerili. Če popravijo še te napake, potem bo manjkalo samo še — nov večji bazen!

Tretje medrepubliško prvenstvo v moto krosu

V počastitev 20-letnice osvoboditve in občinskega praznika je AMD Moste priredilo po športnem koledarju III. dirko medrepubliškega tekmovanja Hrvatska-Slovenija. Tekmovanja v moto krosu v Sneberjah ob Savi se je udeležilo 25 tekmovalcev. Lepo nedeljsko popoldne je privabilo več tisoč gledalcev.

Tekmovalna steza ima nekaj blagih spustov in vzponov pa

tudi več naravnih preprek in je za tekmovalce dokaj zahtevna. Zmagovalec je bil Boris Maurin (vseučilišče Zagreb), ki je v skupni oceni zbral 280 točk. Drugi najboljši je bil Ciril Novak (AMD Moste) z 235 točkami, tretji pa je bil Zlatko Zemljič (vseučilišče Zagreb), ki je zbral 210 točk.

Prireditelj je prva 3 mesta nagradil s pokali in častnimi venci.

Športno tekmovanje invalidov naše občine je postalo tradicionalno

Prejšnji mesec je občinsko predsedstvo Zveze vojaških invalidov občine Ljub. Moste-Polje razdelilo pohvale zmagovalnim ekipam, ki so sodelovale v športnih tekmovanjih. Tekmovali so invalidi, ki živijo v občini, in športniki, ki so zaposleni v delovnih organizacijah na območju naše občine. Občinsko predsedstvo ZVVI je podelilo priznanja za sodelovanje na športnem področju tudi ekipam, ki se niso uvrstile na prva tri mesta, in posameznikom, ki so sodelovali v tekmovanju.

S tem tekmovanjem so invalidi proslavili dve pomembni obletnici, in sicer 20-letnico osvoboditve, združeno z občinskim praznikom, in peto obletnico športnega tekmovanja med invalidi in člani delovnih organizacij. Za tekmovanje se je prijavilo 21 ekip iz 16 delovnih organizacij, tekmovalo pa je 94 tekmovalcev. Vse tekme so odigrali v mesecu maju, tekmovali pa so v balinanju, keglanju in streljanju z zračno puško. Invalidi so se zelo potrudili, saj je njihova ekipa dosegla lepe rezultate in se v vseh treh disciplinah uvrstila na druga mesta. V balinanju je sodelovalo 10 ekip: prvo mesto je dosegla ekipa bolnišnice za duševne in živčne bolezni iz Polja, tretje pa ekipa Slovenije ceste. V keglanju je tekmovala ekipa Izolirke, tretjega pa ekipa Slovenija avto promet. V streljanju z zračno puško je zasedla prvo mesto ekipa Gradisa z 817 krogi, tretje mesto pa je pripadlo ekipi železniške tovarne postaje Ljubljana-Moste.

Predsedstvo ZVVI občine Ljubljana Moste-Polje prireja takša tekmovanja od leta 1960 ob občinskem prazniku. Športniki iz delovnih organizacij in invalidi sodijo, naj bi taka tekmovanja organizirali tudi v bodoče.

Pavle Kirn

MEDNARODNI ROKOMETNI TURNIR

Rokometni klub Slovan je proslavil 15-letnico svojega obstoja res nadvse uspešno. Dekleta so igrale dve tekmi s slovenskimi prvakinjami iz Pirana in obe tesno izgubile, medtem ko so fantje zmagali v zelo močni mednarodni konkurenci. Vse nasprotnike so odpravili s še enkrat več doseženimi goli, kot so jih prejeli — predvsem Celjane, ki so se v letošnjem slovenskem prvenstvu uvrstili pred njimi. Kljub temu pa so bili Celjani na tem turnirju drugi, reprezentanca poljskih rudarjev s 4 državnimi reprezentanti tretja, klub West Wien z Dunaja pa s 3 reprezentanti četrti. Najboljši strelac turnirja je bil Slovanovec Pavel Kos.

PLAKETE NAJPOŽRTVOVALNEJŠIM FUNKCIONARJEM

Predsednik občinske skupščine Moste-Polje Vlado Černe je priredil sprejem za športne funkcionarje. Ob tej priložnosti je predsednik republiškega odbora Jugoslovanskih športnih iger predal priznanje in nagrado (150.000 dinarjev) občinski zvezi za telesno kulturo, ki je v tem tekmovanju zasedla tretje mesto v Sloveniji. Predane so bile tudi pohvale in plakete okrajne zveze za telesno kulturo Ljubljana: prejeli so jih rokometni klub Slovan in hokejski klub Slavija, Mira Miklavčič, Albin Galof, Bogdan Sturm, Jože Bezljaj in Rudi Puhar. Ob ZTK je podelila plakete funkcionarjem, ki delujejo v športnem življenju naše občine že več kot 10 let, in priznanja najstarejšim igralcem rokometnega kluba Slovan, ki slavi letos 15-letnico svojega delovanja.

Jože Borštnar, športni funkcionar - nič več

Ni slučaj, da se je prav ta čas odpovedal opravljanja vseh športnih funkcij že tretji izmed voditeljev telesno kulturnega življenja v naši občini: poleg predsednika občinske zveze za telesno kulturo Borisa Kobala in predsednika nogometnega kluba Slovan Antona Nanuta zdaj še Jože Borštnar. Nedvomno ta proces še ni končan, vendar se s polno mero zaskrbljenosti končno le vprašajmo: zakaj? Z Jožetom Borštnarjem je prenehal delovati človek, na čigar delo so v zadnjih osmih letih vezani domala vsi kvalitetni uspehi delavskega športnega društva Slovan, človek, ki je mnogo prispeval, da danes obstajajo v naši občini boljši kot drugod vsaj minimalni pogoji za razvoj telesne kulture.

Jože Borštnar je bil dolga leta predsednik DSD Slovan, od 1962 do 1964 pa predsednik občinske zveze za telesno kulturo Moste-Polje. Vsem je znano, koliko veljajo posamezne ekipe DSD Slovan v zveznem merilu, pa najsi bo to v nogometu, rokometu ali košarki. V letih, ko je vodil Ob ZTK, se je ta organizacijsko uredila, dobila profesionalnega sekretarja, postala gonilna sila in organizator vseh množičnih tekmovanj in akcij v telesni kulturi.

Po osmih letih vsakodnevnega dela za dejavnost, potrebno vsem in nepriznana tam, kjer bi bilo treba, po osmih letih optimizma v uspešno rešitev vseh problemov, ki jemljejo funkcionarjem voljo, pa je žal postalo jasno, da tako ne gre več!

Športni funkcionar — to pomeni človeka, ki skrbi za to, da bo imel klub za redno delo denar, človeka, ki se odpoveduje osebnemu življenju in ne pozna prostih nedelj ne popoldnevov — zato, da bi navadil na zdrav način življenja vse mlade ljudi, da bi pripravil občanom prijetno rekreacijo in ne navsezadnje, da bi jim izboljšal družbeni standard. Silno malo je že takih ljudi, ki so pripravljeni za te in take cilje žrtvovati svoje že tako skopo odmerjene proste ure, čeprav je za izvajanje in zagotovitev tega zadolžena vsa družba.

Že dolgo je bilo znano, da je Jože Borštnar zelo obremenjen na svojem delovnem mestu, da poleg tega še študira na višji kadrovski šoli, da ima družino, da iz dneva v dan že osem let dela kot športni funkcionar, toda vedeli smo, da vse to le ne more biti vzrok njegovega odstopa. Zato smo ga poprosili, da nam sam pove nekaj o tem:

Statistiki, odseki za narodno obrambo, zavodi za pedagoško službo, dnevno časopisje itn. — vsi so že mnogo povedali in napisali o tem, kako primanjkuje našim ljudem osnovne telesne izobrazbe, kako jim manjka dopolnilne pa razvedrilne in krepile telesne vadbe. Pri tem vsi rožljajo z res zaskrbljujočimi odstotki telesnih deformacij, o mladincih, nesposobnih za vojaško službo, o visokih odstotkih nesreč pri delu zaradi pomanjkanja koncentracije, pri sebnosti, moči in vzdržljivosti. Vsi poudarjajo, da bi vse to v veliki meri lahko odpravili s telesno vadbo...

Občani to beremo in smo zaprepaščeni nad grozečimi številkami, odgovorni ljudje zagotavljajo in se pridušajo, da je treba to rešiti. V jugoslovanskem in slovenskem merilu priredimo kongres telesne kulture. Omenjene številke so glavni predmet razprave. Vsi se strinjamo z zaključki, kajti problem je res pereč...

Toda vse se ustavi pri sredstvih. Nikakor ne moremo razumeti, da vse to pač tudi stane. Danes, ko je naš osebni standard neprimerno višji kot pred vojno, ko ima malone vsaka družina stanovanje s kopal-

nico, modernimi gospodinjstvi, pripomočki in v garaži avtomobil — danes je redka šola in redki kraj, kjer bi bila telovadnica ali igrišče. Celo nasprotno! Pred vojno je bilo tako rekoč v vsaki vasi telesno-vzgojno društvo s svojo telovadnico, danes pa so v teh prostorih obratni tovarni. Novih telovadnic in igrišč ne gradimo.

Za vso telesno vzgojo občanov v 16 društvih s prek 35 klubi je letos na voljo 19.500.000 dinarjev, in to za množičnost, kvaliteto, vzdrževanje objektov in za investicije.

(Pripis pisca: klub republiške lige porabi letno 5 milijonov — in v občini Moste-Polje so 4 taki klubi; klub zvezne lige potrebuje 14 milijonov letno — v naši občini je en tak klub; vzdrževanje športnega parka Kodeljevo stane letno 4 milijone dinarjev, vzdrževanje vsake telovadnice TVD Partizan (3) po 1.000.000 dinarjev. Poleg omenjenega je še 30 sekcij, družen, klubov ali društev. Za investicije ne gre niti dinarja!) Nikogar ne zanima, kje dobiti potrebna sredstva. To je stvar športnega funkcionarja.

Po vsem tem je videti, kot da so maloštevilni športni funkcionarji vzeli posamezna športna društva ali klube v zakup, kot da je to le njihov osebni užitek. Odgovornim, ki to tako tolmačijo, povem v imenu vseh funkcionarjev, da se temu užiku odpovedujemo. Kolikor pa je to družbena naloga, potem sodim, da morajo nositi odgovornost vsi tisti, ki jim je družba to zaupala. Pri tem mislim predvsem občinsko skupščino, predsedstvo ObO SZDL, občinski komite ZK in Ob kom. ZMS, ki bi naj vsi o tem vsaj razpravljali.

Različne težave smo doslej reševali le v obliki nujnih posvetov z odgovornimi, nakar so sledile zasilne rešitve. Vendar menim, da mora biti temu enkrat konec. S tem bo morda tudi konec kvalitetnega športa v naši občini, rezultata, ki smo si ga priborili po dolgoletnem vztrajnem delu. Ker pa sem sodeloval pri formiranju tega, kar sedaj imamo, vem, da se to ne da zopet doseči v letu ali dveh.

In če je mnenje družbe — ki ga izreka po svojih voljenih predstavnikih — tako, potem je tako pač najbolj prav.

IZREDNI OBČNI ZBOR NK SLOVAN

NK Slovan Ljubljana Moste je imel konec julija izredni občni zbor.

Predsednik odbora je naderobno orisal celotno delovanje kluba, ki je bil v pretekli sezoni najuspešnejši, saj je dosegel I. mesto v slovenski ligi in s tem avtomatično vstop v II. zvezno ligo. Istočasno je predložil nadaljnje delo v tej ligi, za kar bodo potrebna precejšnja finančna sredstva, ki si jih bo moral klub zagotoviti za redno svoje delo.

Zaradi finančne problematike NK Slovan je bila izvoljena posebna gospodarska komisija. Tudi predsednik tehnične in mladinske komisije sta podrobno poročala o delu nogometnega kluba, pa o rekonstrukciji igrišča in garderob. Upravni odbor NK Slovan je sklenil in bodoče posvetiti največjo pozornost vzgoji pionirjev in mladine, iz teh vrst pa bo kasneje mogoče pridobiti čim več svojih bodočih igralcev. Izvoljen je bil tudi novi odbor NK Slovan s predsednikom Veliborjem Radisavljevičem. Kot prvo nalogo bo moral novi odbor glede na nove gospodarske pogoje takoj ugotoviti realne možnosti financiranja iz gospodarskih organizacij.

SLIKE Z RAZSTAVE

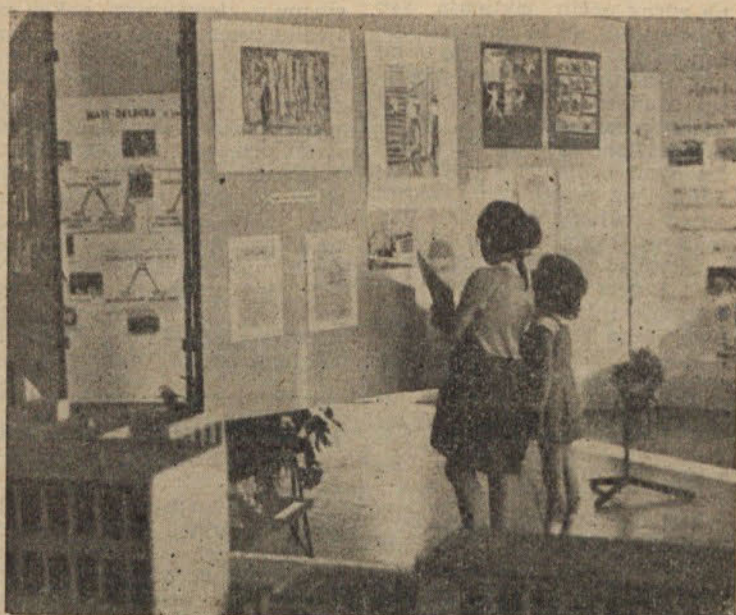
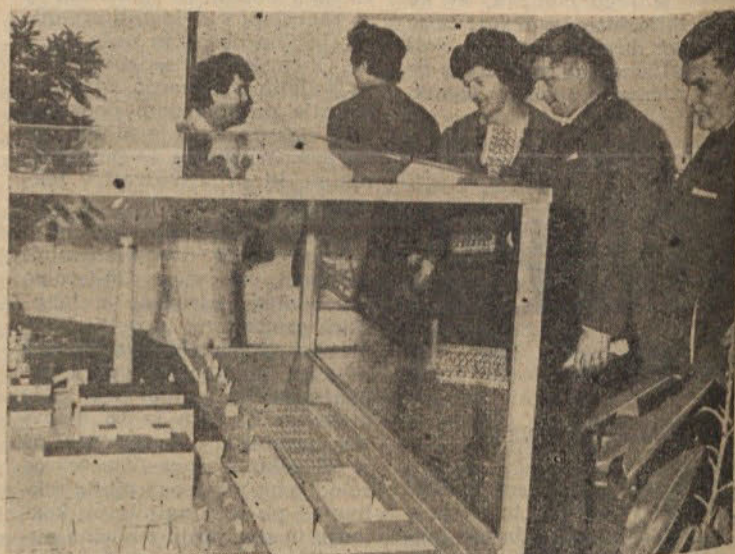
Letošnja gospodarska razstava ob občinskem prazniku se je vključila v dan borca s posebnim poudarkom na 20-letnici osvoboditve in 15-letnici delavskega samoupravljanja. V tem slovesnem in delovnem tonu je odprl razstavo predsednik odbora za gospodarsko razstavo Jože Borštnar.

Posebne poudarka letošnji razstavi je dal Zbornik prispevkov iz zgodovine delavskega gibanja med vojnama in v NOV na področju občine Ljubljana Moste-Polje, ki je izšel prav na dan otvoritve razstave 3. julija in so bili dokumenti zanj razstavljeni v pritličju razstavnih prostorov. O namenu in pomenu zbornika je spregovoril njegov glavni in odgovorni urednik Polde Maček ml. — Poldič. Razgovoru o zborniku so prisostvovali vidnejši družbeno-politični delavci in avtorji prispevkov, med njimi tudi Pepca Kardelj.

Pred maketo nove toplotarne

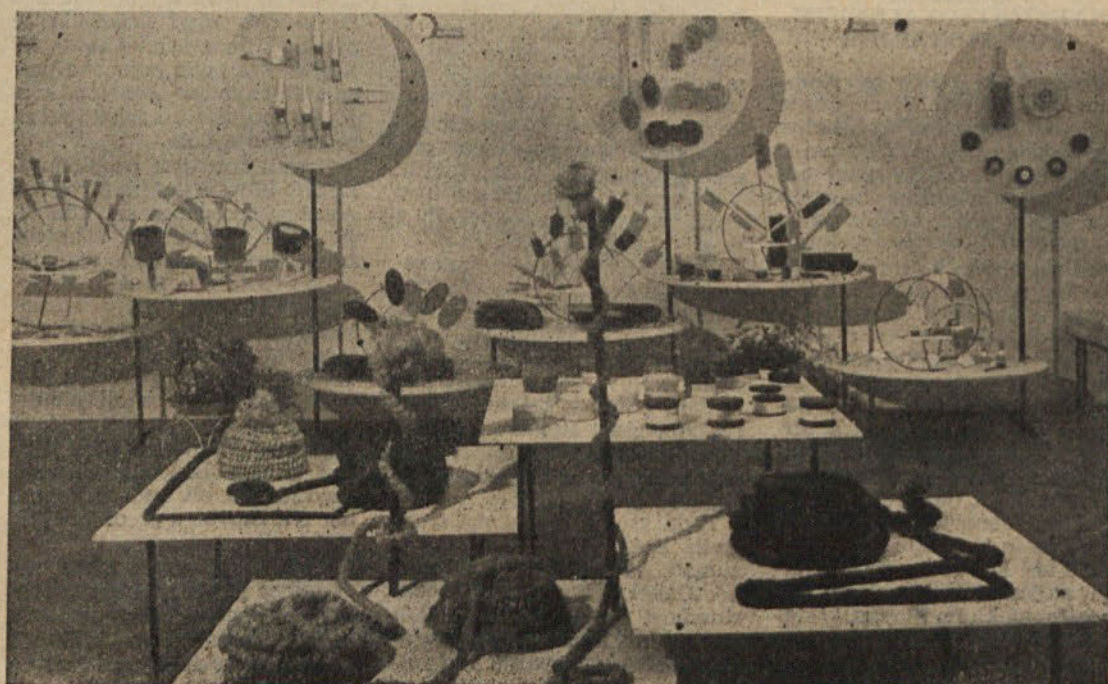
v Mostah so se obiskovalci radi ustavljali, njeno mogočno poslopje že dominira nad širšo okolico in daje novo podobo temu dela mesta.

Vzgojno varstvo, šolstvo in kultura so prikazovali svoje razvojne poti od osvoboditve do danes. Okusno prirejen razstaveni prostor je privabljal tudi najmlajše.

Domiselno aranžiran razstaveni prostor delovne organizacije Žima je bil nagrajen s 1. nagrado, saj so obiskovalci razstave lahko takoj videli funkcionalnost eksponatov, njih estetsko razvrstitev in skladnost celote.

1945 - 1950 - 1965

Lovci in ribiči LD Pugled so v telovadnici osn. š. Ketteja in Murna pričarali cel hrib z gozdnimi živalmi, lovsko kočico in z ribnikom, polnim živahnih postrvi — prava paša za mlade obiskovalce razstave.

MOŠČANSKA SKUPNOST

Moščanska skupnost, glasilo SZDL Ljubljana Moste-Polje, izide enkrat mesečno v 4.000 izvodih. Ureja uredniški odbor, glavni in odgovorni urednik Bogdan Sturm, lektor in korektor Milan Pritekelj. Rokopise in slike pošiljajte na naslov: Uredništvo in uprava MSK, Ljublj. Ob Ljubljani 42/II, telefon 317-990. Rokopisov ne vračamo. Tekoči račun pri NB Ljubljana, obč. odbor SZDL Ljubljana Moste-Polje, Moščanska skupnost 600-14-608-211. Celoletna naročnina 240 dinarjev, polletna 120 dinarjev (plačljivo naprej) posamezna številka 20 dinarjev. Tisk CZP Kočevski tisk, Kočevje.